

1 Mahanyasam

1.1 Panchanga Rudra Nyasaha

ओं नमो भगवते रुद्राय ॥ अथातः पंचाग रुद्राणां
न्यास पूर्वकं जपहोमा च नाभिषेक विधिं वयाख्यास्यामः ॥

ओं ओंकार मन्त्र संयुक्तं नित्यं ध्यायन्ति योगिनः।
कामदं मोक्षदं तस्मै ओं नकाराय नमोनमः॥

ओं भूर्भुवस्सुवः॥ ओं नं नमस्ते रुद्र मन्यवं उतोत इषवे नमः ।
नमस्ते अस्तु धन्वने बाहुभ्यामुत ते नमः ।

(alternate) या त इषुः शिवतमा शिवम् बभूव ते धनुः।

शिवा शंख्या या तव तया नो रुद्र मृडय॥

(East)

ओं कं खं गं घं ङं । यरलव शष सहो

ओं नमो भगवते रुद्राय ॥ नं ओं - पूर्वाङ्ग रुद्राय नमः॥ 1 ॥

महादेवं महात्मानं महा पातक नाशनम्।
महा पाप हरं वन्दे मकाराय नमोनमः॥

ओं भूर्भुवस्सुवः॥ ओं मं
निधनपतये नमः । निधनपतान्तिकाय नमः ।
ऊर्ध्वाय नमः । ऊर्ध्वलिङ्गाय नमः ।
हिरण्याय नमः । हिरण्यलिङ्गाय नमः ।
सुवर्णाय नमः । सुवर्णलिङ्गाय नमः ।
दिव्याय नमः । दिव्यलिङ्गाय नमः ।

भवायु नमः । भवलिङ्गायु नमः ।
शर्वायु नमः । शर्वलिङ्गायु नमः ।
शिवायु नमः । शिवलिङ्गायु नमः ।
ज्वलायु नमः । ज्वललिङ्गायु नमः ।
आत्मायु नमः । आत्मलिङ्गायु नमः ।
परमायु नमः । परमलिङ्गायु नमः ।
एतत् सोमस्यं सूर्यस्य सर्व
लिङ्गं स्थापयति पाणि मन्त्रं पवित्रम् ॥

(South)

ओं छं जं झं जं नं । यरलव शष सहों
ओं नमो भगवते रुद्राय ॥ मं ओं - दक्षिणाङ्ग रुद्राय नमः ॥ 2 ॥

शिवं शान्तं जगन्नाथं लोकानुग्रह कारणम्।
शिवमेकं परं वन्दे शिकाराय नमोनमः॥

ओं भूर्भुवस्सुवः॥ ओं शिं
अपैतु मृत्यु रमृतं न आगन् वैवस् वतो नो अभयं कृणोतु।
पूर्णं वनस्पते रिवाभिनंश् शीयताग् रयिस् सचंतां नृश ची पतिः॥

(West)

ओं टं ठं डं ढं णं । यरलव शष सहों
ओं नमो भगवते रुद्राय ॥ शिं ओं - पश्चिमाङ्ग रुद्राय नमः ॥ 3 ॥

वाहनं वृषभो यस्य वासुकिः कण्ठ भूषणम् ।
वामे शक्तिधरं वन्दे वकाराय नमोनमः॥

ओं भूर्भुवस्सुवः॥ ओं वां
प्राणानां ग्रन्थिरसि रुद्रो मां विशान्तकः ।
तेनान्नेनाप्यायुस्व ।

(alternate) यो रुद्रो अग्नौ यो अप्सु य ओषधीषु यो रुद्रो विश्वा भुवनाऽऽविवेश तस्मै रुद्राय नमो अस्तु॥

(North)

ओं तं थं दं घं नं । यरलव शष सहो
ओं नमो भगवते रुद्राय ॥ वां ओं - उत्तराङ्ग रुद्राय नमः॥ 4॥

यत्र कुत्र स्थितं देवं सर्व व्यापिन मीश्वरम्।
यल्लिङ्गं पूज येन्नित्यं यकाराय नमोनमः॥।

ओं भूर्भुवस्सुवः॥ ओं यं
यो रुद्रो अग्नौ यो अप्सु य ओषधीषु यो रुद्रो
विश्वा भुवना विवेश तस्मै रुद्राय नमो अस्तु ।

(Heavenwards)

ओं पं फं बं भं मं । यरलव शष सहो
ओं नमो भगवते रुद्राय ॥ यं ओं - ऊर्ध्वाङ्ग रुद्राय नमः ॥ 5 ॥

1.2 Panchamuka Nyasam

तत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि ।
तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् ॥

संवर्ताग्नि तटित्प्रदीप्त कनक प्रस्पर्दि तेजोमयं
गम्भीरध्वनि मिश्रितोग्र दहन प्रोद् भा सिता म्राधरम्
अर्धेन् दुद् युति लोल पिङ्गळ जटाभार प्रबद्धोरगं
वन्दे सिद्ध सुरासुरेन्द्र नमितं पूर्वं मुखंशूलिनः

संवर्ताग्नि तटित्प्रदीप्त कनक प्रस्पर्धि तेजोरुणं

गम्भीरध्वनि सामवेद जनकं ताम राधरं सुन्दरम् ।

अर्धेनदुद्युति लोल पिंगल जटा भार प्रबोद्धोदकं

वन्दे सिद्ध सुरा सुरेन्द्र नमितं पूर्वं मुखं शूलिनः॥

ओं अं कं खं गं घं ङं । आं ओं औं नमो भगवते रुद्राय ॥

ओं नं - पूर्व मुखाय नमः ॥

अ॒घोरे॑भ्योऽथ॒ घोरे॑भ्यो॒ घोर॒घोर॑तरेभ्यः ।

स॒र्वे॑तः॒ सर्व॑ शर्वे॑भ्यो॒ नम॑स्ते अस्तु रु॒द्र रू॒पे॑भ्यः ॥

कालाभ्र भ्रमराज्ज नद्युतिनिभं व्यावृत्त पिङ्गेक्षणं
कर्णोद्भासित भोगि मस्तक मणिं प्रोद्भिन्न दंष्ट्राङ्कुरम् ।
सर्प प्रोतक पाल शुक्ति शकल व्याकीर्ण सञ्चारगं
वन्दे दक्षिण मीश्व रस्य कुटिल भूभङ्गरौद्रं मुखम्

सर्पप् रोतक पाल शुक्ति शकल व्याकीर्ण ताशेखरं

वन्दे दक्षिण मीश्व रस्य दक्षिण वदनं चाथर्वनादोदयम् ॥

ओं इं छं जं झं जं नं । ईं ओं औं नमो भगवते रुद्राय ॥

ओं मं - दक्षिण मुखाय नमः ॥

सद्योजा॒तं प्र॑पद्या॒मि स॒द्योजा॒ताय॒ वै नमो॑ नमः ।

भवे भवे नातिभवे भवस्व माम् । भवोद्भवाय नमः ॥

प्रालेयाचल चन्द्र कुन्द धवलं गोक्षीर फेन प्रभं
भस्माभ् यक्त मनङ्ग देह दहन ज्वाला वली लोचनम् ।
ब्रह्मेन्द्रादि मरुद्गणैः स्तुतिपरै रभ्यर्चितं योगि भिः
वन्देऽहं सकलं कलङ्क रहितं स्थाणोर्मुखं पश्चिमम् ॥

प्रालेयाचल **मिन्दुकुन्द** धवलं गोक्षीर फेनप्रभं

भस्माभ् यंग मनंग देह दहन ज्वाला वलीलोचनम्

विष्णु ब्रह्म मरुद् गणार्चित पदं ऋग्वेद नादोदयं

ओं उं टं ठं डं ढं णं । ॐ ओं ओं नमो भगवते रुद्राय ॥
ओं शिं - पश्चिम मुखाय नमः ॥

वामदेवाय नमो ज्येष्ठाय नमः श्रेष्ठाय नमो रुद्राय नमः
कालाय नमः कलं विकरणाय नमो
बलं विकरणाय नमो
बलाय नमो बलप्रमथनाय नमः
सर्वं भूत दमनाय नमो मनोन्मनाय नमः ॥

गौरं कुङ्कुम पङ्किलं सुतिलकं व्यापाण्डु गण्डस्थलं
भ्रूविक्षेप कटाक्ष वीक्षण लसत् संसक्त कर्णोत्पलम् ।
स्निग्धं बिम्ब फलाधर प्रहसितं नीलाल कालङ्कृतं
वन्दे पूर्ण शशाङ्क मण्डल निभं वक्त्रं हरस्योत्तरम् ॥

वन्दे **याजुष वेद घोष जनकं** वक्त्रं हरस्योत्तरम् ॥

ओं एं तं थं दं घं नं । ऐं ओं ओं नमो भगवते रुद्राय ॥

ओं वां - उत्तर मुखाय नमः॥

ईशानः सर्वं विद्याना मीश्वरः सर्वभूतानां
ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोऽधिपति
ब्रह्मा शिवो मे अस्तु सदाशिवोम् ॥

व्यक्ता व्यक्त गुणेतरं सुविमलं षट्त्रिं शतत् त्वात्मकं
तस्मा दुत्तर तत्त्व मक्षरमिति ध्येयं सदा योगिभिः ।
वन्दे तामस वर्जितं त्रिणयनं सूक्ष्मा तिसूक्ष्मात्परं
शान्तं पञ्चम मीश्वरस्य वदनं खव्यापि तेजोमयम् ॥

व्यक्ताव्यक्त निरूपितं च परमं षट्त्रिं शतत्वाधिकं

तस्मादुत्तर तत्त्व मक्षरमिति ध्येयं सदा योगिभिः।

ओंकारादि समस्त मन्त्र जनकं सूक्ष्मा तिसूक्ष्मं परं

वन्दे पञ्चम मीश्वरस्य वदनं खव्यापि तेजोमयम्॥

ओं ओं पं फं बं भं मं । ओं ओं ओं नमो भगवते रुद्राय ॥
ओं यं - ऊर्ध्व मुखाय नमः॥

पूर्वे पशुपतिः पातु दक्षिणे पातु शंकरः।
पश्चिमे पातु विश्वेशो नीलकण्ठस्तथोत्तरे॥

ऐशान्यां पातुमां शर्वो ह्याग् नेय्यां पार्वती पतिः।
नैर्ऋत्यां पातुमां रुद्रो वायव्यां नीललोहितः॥
ऊर्ध्वे त्रिलोचनः पात् अधरायां महेश्वरः।
एताभ्यो दश दिग् भ्यस्तु सर्वतः पातु शंकरः॥

1.3 Keshadhi Padhanta nyasaha

ओं या ते रुद्र शिवा तनूरघोराऽपापकाशिनी ।
तया नस्तनुवा शन्तमया गिरिशन्ताभिचांकशीहि ॥ शिखायै नमः ॥ (1)

Tuft

अस्मिन्महत्त्यर्णवेऽन्तरिक्षे भुवा अधि ।
तेषां सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ॥ शिरसे नमः ॥ (2)

Top of Head

सहस्राणि सहस्रशो ये रुद्रा अधि भूम्याम् ।
तेषां सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ॥ ललाटाय नमः ॥ (3)

Forehead

हृगं सश् शुचि षद् वसुरन् तरिक्षसद् धोता वेदिष दति थिर् दरो णसत् ।
नृषद् वरुसद्रु तसब् यो मसदब् जा गोजा, ऋतजा, अद्रिजा, ऋतं बृहत् ॥
भ्रुवोर्मध्याय नमः ॥ (4)

Middle of Eyebrows

त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्धनम् ।
उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय माऽमृतात् ॥ नेत्राभ्यां नमः ॥ (5)

Eyes

नमः सुत्याय च पथ्याय च नमः कात्याय च नीप्याय च ॥
कर्णाभ्यां नमः ॥ (6)

Ears

नमः सुत्याय च पथ्याय च नमः कात्याय च नीप्याय च नमः

सूद्याय च सरस्याय च नमो नद्याय च वैशुन्ताय च ॥ कर्णाभ्यां नमः ॥

मा नस्तोके तनये मा न आयुषि मा नो गोषु मा नो अश्वेषु रीरिषः ।
वीरान्मा नो रुद्र भामितोऽवंधीर्हविष्मन्तो नमसा विधेम ते ॥
नासिकायै नमः ॥ (7)

Nose

अवतत्य धनुस्तवग्ं सहस्राक्ष शतेषुधे ।
निशीर्य शल्यानां मुखां शिवो नः सुमनां भव ॥ मुखाय नमः ॥ (8)

Face

नीलंग्रीवाः शितिकण्ठाः शर्वा अधः क्षमाचराः ।
तेषाग्ं सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ॥ कण्ठाय नमः ॥ (9)

Throat

नीलंग्रीवाः शितिकण्ठा दिवग्ं रुद्रा उपश्रिताः ।
तेषाग्ं सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ॥ उपकण्ठाय नमः ॥ (10)

Lower Neck

नमस्ते अस्त्वायुंधायानांतताय धृष्णवे ।
उभाभ्यामुत ते नमो बाहुभ्यां तव धन्वने ॥ बाहुभ्यां नमः ॥ (11)

Shoulders

या ते हेतिर्मीढुष्टम् हस्ते बभूव ते धनुः ।
तयाऽस्मान् विश्वतस्त्वमयक्ष्मया परिब्भुज ॥ उपबाहुभ्यां नमः ॥ (12)

Elbow to Wrist

Not in challakere rendition

परिणो रुद्रस्य हेतिर्वृणक्तु परि त्वेषस्य दुर्मतिरंघायोः ।
अवं स्थिरा मृघवंद्भ्यस्तनुष्व मीढ्वंस्तोकाय तनयाय मृडय ॥
मणिबन्धाभ्यां नमः ॥ (13)

Wrists

ये तीर्थानि प्रचरन्ति सृकावन्तो निषङ्गिणः ।
तेषां सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ॥ हस्ताभ्यां नमः ॥ (14)

Hands

सद्योजातं प्रपद्यामि सद्योजाताय वै नमो नमः ।
भवे भवे नातिभवे भवस्व माम् । भवोद्भवाय नमः ॥ अङ्गुष्ठाभ्यां नमः ॥ (15)

Roll Ring Fingers on Thumb of each hand

वामदेवाय नमो ज्येष्ठाय नमः श्रेष्ठाय नमो रुद्राय नमः
कालाय नमः कलं विकरणाय नमो बलं विकरणाय नमो
बलाय नमो बलप्रमथनाय नमः सर्वं भूत दमनाय
नमो मनोन्मनाय नमः ॥ तर्जनीभ्यां नमः ॥ (16)

Roll Thumb on Ring Fingers of both Hands

अघोरेभ्योऽथ घोरेभ्यो घोरघोरंतरेभ्यः ।
सर्वेतः सर्वं शर्वेभ्यो नमस्ते अस्तु रुद्र रूपेभ्यः ॥ मध्यमाभ्यां नमः ॥ (17)

Roll Thumb on Middle Fingers of both Hands

तत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि ।

तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् ॥ अनामिकाभ्यां नमः ॥ (18)

Roll Thumb on Ring Fingers of both Hands

ईशानः सर्वं विद्याना मीश्वरः सर्वभूतानां
ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोऽधिपतिर्ब्रह्मा शिवो मे अस्तु सदाशिवोम् ॥
कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥ (19)

Roll Thumb on Little Fingers of both Hands

Not in challakere rendition

नमो हिरण्यबाहवे हिरण्यवर्णाय हिरण्यरूपाय
हिरण्यपतयेऽम्बिकापतये उमापतये
पशुपतये नमो नमः ॥ करतल करपृष्ठाभ्यां नमः ॥ (20)

Rub each palm over other, front and back

नमो वः किरिकेभ्यो देवानां हृदयेभ्यः । हृदयाय नमः ॥ (21)

Touch Heart

नमो गुणेभ्यो गुणपतिभ्यश्च वो नमः ॥ पृष्ठाय नमः ॥ (22)

Touch Back

नमस्तक्ष्भ्यो रथकारेभ्यश्च वो नमः ॥ कक्षाभ्यां नमः ॥ (21)

Armpit to Waist

नमो हिरण्यबाहवे सेनान्ये दिशां च पतये नमः ॥ पार्श्वाभ्यां नमः ॥ (22)

Trunk

विज्यं धनुः कपर्दिनो विशाल्यो बाणवाग् उत ।

अनेशनस्येषव आभुरस्य निषङ्गथिः ॥ जठराय नमः॥ (23)

Stomach

हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रै भूतस्य जातः पतिरेकं आसीत्।

स दाधार पृथिवीं द्यामुतेमां कस्मै देवाय हविषां विधेम॥

नाभ्यै नमः। (24)

Navel

मीढुष्टम् शिवतम शिवो नः सुमनां भव । परमे वृक्ष

आयुधन्निधाय कृत्तिं वसान् आचर पिनाकं बिभ्रदागंहि ॥

कट्यै नमः॥ (25)

Waist

ये भूतानामधिपतयो विशिखासः कपर्दिनः ॥

तेषागं सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ॥ गुह्याय नमः॥ (26)

Upper Reproductive Organs

ये अन्त्रेषु विविध्यन्ति पात्रेषु पिबन्तो जनान् ।

तेषागं सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ॥ अण्डाभ्यां नमः॥ (27)

Lower Reproductive Organs

स शिरा जातवेदाः। अक्षरं परमं पदं। वेदानां शिरं उत्तमम्।

जातवेदसे शिरसि माता ब्रह्म भूर्भुवस्सुवरोम्॥ अपानाय नमः॥ (28)

Anus

स शिरा जातवेदा अक्षरं परमं पदम्।

वेदांनाः शिरसि माता आयुष्मन्तं करोतु माम्॥ अपानाय नमः॥

मा नो महान्तमुत मा नो अर्भकं मा न उक्षन्तमुत मा न उक्षितम् ।
मा नोऽवधीः पितरं मोत मातरं प्रिया मा नस्तनुवो रुद्र रीरिषः ॥
ऊरुभ्यां नमः॥ (29)

Thighs

एष ते रुद्र भागस्तं जुषस्व तेनाऽवसेन परो
मूर्जवतोऽ तीह्य वतत धन्वा पिनाक हस्तः कृत्तिवासाः॥
जानुभ्यां नमः॥ (30)

Knees

सःसृष्ट जित् सो मपा बाहु शर्ध्यूर्ध्व धन्वा प्रतिहिता भिरस्ता ।
बृहस्पते परिदीया रथेन रक्षोहाऽमित्राः अपबा धमानः॥
जङ्घाभ्यां नमः॥ (31)

Knees to Ankles

विश्वं भूतं भुवनं चित्रं बहुधा जातं जायमानं च यत् ।
सर्वो ह्येष रुद्रस्तस्मै रुद्राय नमो अस्तु ॥ गुल्फाभ्यां नमः॥ (32)

Ankles

ये पथां पथिरक्षय ऐलबृदा यव्युधः ।
तेषां सहस्रऽयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ॥ पादाभ्यां नमः॥ (33)

Feet

अध्यवोचदधिवक्ता प्रथमो दैव्यो भिषक् ।

अहीगंश्च॑ सर्वाञ्ज॑म्भय॑न्त्सर्वा॑श्च यातुधा॑न्यः ॥ कवचाय नमः॥ (34)

कवचाय हुम्॥

Cross hands across chest touching shoulder

नमो॑ बि॒ल्मिने॑ च कव॒चिने॑ च॒नमः॑ श्रुताय॑ च श्रुतसे॒नाय॑ च ॥
उपकवचाय नमः ॥ उपकवचाय हुम्॥ (34)

kavacha at elbow level

नमो॑ अस्तु नीलंग्रीवाय सहस्रा॒क्षाय॑ मी॒ढुषे॑ ।
अथो॑ ये अस्य सत्वा॑नोऽहं तेभ्योऽकर॑न्नमः ॥ तृतीय नेत्राय नमः ॥ (35)

नेत्रत्रयाय वौषट्॥

Index/Middle/Ring at eyes/middle of eyebrows

प्रमु॑ञ्च॒ धन्व॑न॒स्त्वमु॑भयो॒रात्रि॑यो॒ज्याम् ।
याश्च॑ ते हस्त॒ इष॑वः॒ परा॒ ता भ॑गवो वप ॥ अस्त्राय नमः ॥ (36)

अस्त्राय फट्॥

Slap index/middle of right on left palm

य ए॒ताव॑न्तश्च॒ भूयाः॑ सश्च॒ दिशो॑ रु॒द्रा वि॑तस्थिरे ।
तेषा॑ः सहस्र॒ऽयोज॑नेऽव॒धन्वा॑नि तन्मसि ॥ दिग्बन्धाय नमः ॥ (37)

इति दिग्बन्धः॥

Snap middle/thumb with click sound across self

ओं नमो भगवते॑ रु॒द्राय ॥

1.4 Dashanga Nyasaha

आं मूर्ध्ने नमः ॥ नं नासिकायै नमः ॥ मों ललाटाय नमः ॥
भं मुखाय नमः ॥ गं कण्ठाय नमः ॥ वं हृदयाय नमः ॥
तें दक्षिण हस्ताय नमः ॥ रं वाम हस्ताय नमः ॥
द्रां नाभ्यै नमः ॥ यं पादाभ्यां नमः ॥

1.5 Panchanga nyasaha

सृद्योजातं प्रपद्यामि सृद्योजाताय वै नमो नमः ।
भवे भवे नातिभवे भवस्व माम् । भवोद्भवाय नमः । पादाभ्यां नमः ॥

वामदेवाय नमो ज्येष्ठाय नमः श्रेष्ठाय नमो रुद्राय नमः
कालाय नमः कलं विकरणाय नमो बलं विकरणाय नमो
बलाय नमो बलप्रमथनाय नमः
सर्वं भूत दमनाय नमो मनोन्मनाय नमः ॥ ऊरुमध्यमाभ्यां नमः ॥

अघोरेभ्योऽथ घोरेभ्यो घोरुघोरंतरेभ्यः ।
सर्वेतः सर्वं शर्वेभ्यो नमस्ते अस्तु रुद्र रूपेभ्यः
हृदयाय नमः ॥

तत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि ।
तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् ॥ मुखाय नमः ॥

ईशानः सर्वं विद्याना मीश्वरः सर्वभूतानां
ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोऽधिपतिर्ब्रह्मा शिवो मे

अस्तु सदाशिवोम् ॥ हंस हंसः मूर्ध्ने नमः ॥

1.6 Hamsa gayathri stotram

अस्य श्री हंस गायत्री स्तोत्र महामन्त्रस्य । अव्यक्त पर ब्रह्म ऋषिः ।

अनुष्टुप् छन्दः । अव्यक्त गायत्री छन्दः ।

परम हंसो देवता । हंसां बीजं । हंसीं शक्तिः ।

हंसों कीलकं । परम हंस प्रसाद सिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः ॥

हंसां आङ्गुष्ठाभ्यां नमः ।

हंसीं तर्जनीभ्यां नमः ।

हंसूं मध्यमाभ्यां नमः ।

हंसैं अनामिकाभ्यां नमः ।

हंसौं कनिष्ठिकाभ्यां नमः ।

हंसः करतलकर पृष्ठाभ्यां नमः ॥

हंसां हृदयाय नमः ।

हंसीं शिरसे स्वाहा ।

हंसूं शिखायै वषट् ।

हंसैं कवचायहम् ।

हंसौं नेत्रत्रयाय वषट् ।

हंसः अस्त्राय फट् ।

भूर्भुवस्सुवरोमिति दिग्बन्धः ॥

1.6.1 Dhyanam

ध्यानं।

गमा गमस्थं गमनादि शून्यं चिद्रूपदीपं तिमिरापहारम्।
पश्यामि ते सर्वजनान्तरस्थं नमामि हंसं परमात्मरूपम्॥
देहो देवालयः प्रोक्तो जीवो देवस्सनातनः।
त्यजे दज्ञान निर्माल्यं सोऽहं भावेन पूजयेत्॥

हंसो हंसः परम हंसः
हंसस् सोऽहं सोऽहं हंसः॥

हंस हंसाय विद्महे परमहंसाय धीमही।
तन्नो हंसः प्रचोदयात्॥

हंस हंसेति यो ब्रूयाद् दंसो नाम सदाशिवः।
एवं न्यास विधिं कृत्वा ततस् संपुट मारभेत्॥

1.7 Dik Samputa Nyasaha

ॐ भूर्भुवस्सुवरो ।

ॐ लं । त्रातारमिन्द्रं मवितारमिन्द्रं हवे हवे सुहवः शूरमिन्द्रम् ।
हुवे नु शक्रं पुरहूत मिन्द्रगं स्वस्ति नो मघवां धात्विन्द्रः ॥

लं भर्व दिग्भागे, इन्द्राय वज्रहस्ताय देवाधिपतये, ऐरावत वाहनाय -
सांगाय सायुधाय सशक्तिस परिवाराय - उमामहेश्वर पार्षदाय नमः।
लं इन्द्राय नमः । पूर्व दिग्भागे, इन्द्रः सुप्रीतो वरदो भवतु ॥ (1)

लं भूर्भुवस्सुवः इन्द्राय वज्रहस्ताय सुराधिपतये ऐरावतवाहनाय -

सांगाय सायुधाय सशक्ति परिवाराय - सर्वालंकार भूषिताय उमामहेश्वर पार्षदाय नमः।

पूर्व दिग्भागे ललाटस्थाने इन्द्रः सुप्रीतो सुप्रस्त्रो वरदो भवतु ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवरो ।

रं । त्वन्नो, अग्ने वरुणस्य विद्वान् देवस्य हेडोऽवं यासि सीष्ठाः ।
यजिष्ठो वह्निं तमश् शोशु चानो विश्वा, द्वेषांसिप् प्रमुं मुग् घ्यस् मत् ॥

रं आग् नेय धिग्बागे, अग्नये शक्ति हस्ताय तेजोऽधि पतयेऽ,
अज वाहनाय

सांगाय सायुधाय सशक्तिस परिवाराय - उमामहेश्वर पार्षदाय नमः।
रं अग्नये नमः । आग्नेय दिग्भागे अग्निः सुप्रीतो वरदो भवतु ॥ (2)

रं भूर्भुवस्सुवः अग्नये शक्ति हस्ताय तेजोऽधि पतयेऽ अज वाहनाय -

सांगाय सायुधाय सशक्ति परिवाराय - सर्वालंकार भूषिताय उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।

आग्नेय दिग्भागे नेत्रस्थाने अग्निः सुप्रीतो सुप्रस्त्रो वरदो भवतु ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवरो ।

हं । सुगन्नः पन्था मभयं कृणोतु । यस्मिन् नक्षत्रे यम एति राजा ।
यस्मिन् नेन मभ्य षिं चन्त देवाः । तदस्य चित्रं हविषा यजाम ॥

हं दक्षिण धिग्बागे यमाय दण्ड हस्ताय धर्माधि पतये महिष वाहनाय
सांगाय सायुधाय सशक्तिस परिवाराय - उमामहेश्वर पार्षदाय नमः।
हं यमाय नमः । दक्षिण दिग्भागे यमः सुप्रीतो वरदो भवतु ॥ (3)

हं भूर्भुवस्सुवः यमाय दण्ड हस्ताय धर्माधि पतये महिष वाहनाय -

सांगाय सायुधाय सशक्ति परिवाराय - सर्वालंकार भूषिताय उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।

दक्षिण दिग्भागे कर्णस्थाने यमः सुप्रीतो सुप्रस्त्रो वरदो भवतु ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवरो ।

षं । असुन्वन्त मयजमान मिच् छस् ते नस् येत् यान् तस्करस् यान् वैषि ।

अन्य मस्म दिच्छ सात इत्या नमो देवि-निर्ऋते तुभ्यं मस्तु ॥

षं निर्ऋति दिग्भागे निर्ऋतये खड्ग हस्ताय रक्षो धिपतये नर वाहनाय
सांगाय सायुधाय सशक्तिस परिवाराय - उमामहेश्वर पार्षदाय नमः।
षं निर्ऋतये नमः । निर्ऋति दिग्भागे निर्ऋतिस्सुप्रीतो वरदो भवतु ॥ (4)

षं भूर्भुवस्सुवः निर्ऋतये खड्ग हस्ताय रक्षोधि पतये नर वाहनाय -

सांगाय सायुधाय सशक्ति परिवाराय - सर्वालंकार भूषिताय उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।

नैर्ऋतदिग्भागे मुखस्थाने निर्ऋतिस्सुप्रीतो सुप्रस्त्रो वरदो भवतु ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवरो ।

वं । तत्वां यामि ब्रह्मणा वन्द मानस् तदा शास्ते यजमानो हविर्भिः ।
अहेडमानो वरुणे हबोध् युरुशः समान् आयुः प्रमोषीः ॥

वं पश्चिम दिग्भागे वरुणाय पाश हस्ताय जलाधि पतये मकर वाहनाय
सांगाय सायुधाय सशक्तिस परिवाराय - उमामहेश्वर पार्षदाय नमः।
वं वरुणाय नमः । पश्चिम दिग्भागे वरुणः सुप्रीतो वरदो भवतु ॥ (5)

वं भूर्भुवस्सुवः वरुणाय पाशहस्ताय जलाधि पतये मकर वाहनाय -

सांगाय सायुधाय सशक्ति परिवाराय - सर्वालंकार भूषिताय उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।

पश्चिम दिग्भागे बाहुस्थाने वरुणः सुप्रीतो सुप्रस्त्रो वरदो भवतु ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवरो ।

यं । आ नो न्युद् भिश् श्रुतिनीं भिरध् वरम् ।

सहस् रिणीं भिरुपं याहि यज्ञम् ।

वायो, अस्मिन् हविषि मादयस्व । यूयं पातस् स्वस्ति भिस् सदा नः॥

यं वायव्य दिग्भागे वायवे सांकु शध् वजहस्ताय प्राणाधिपतये मृगवाहनाय
सांगाय सायुधाय सशक्तिस परिवाराय - उमामहेश्वर पार्षदाय नमः।
यं वायवे नमः । वायव्य दिग्भागे वायुः सुप्रीतो वरदो भवतु ॥ (6)

यं भूर्भुवस्सुवः वायवे सांकुशध् वजहस्ताय प्राणाधिपतये मृगवाहनाय -

सांगाय सायुधाय सशक्ति परिवाराय - सर्वालंकार भूषिताय उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।

वायव्य दिग्भागे नासिकास्थाने वायुः सुप्रीतो सुप्रस्त्रो वरदो भवतु ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवरो ।

सं । वयं सो मव व्रते तव । मनस्तू नू षुबिभ् रंतः ।

प्रजा वन्तो, अशीमहि ।

सं उत्तर दिग्भागे सोमाय अमृत कलश

हस्ताय नक्षत्राधिपतये, अश्व वाहनाय सांगाय सायुधाय

सशक्तिस परिवाराय - उमामहेश्वर पार्षदाय नमः।

सं सोमाय नमः । उत्तर दिग्भागे सोमः सुप्रीतो वरदो भवतु ॥ (7)

इन्द्राणी देवी सुभगां सुपत्नीं॥

सं भूर्भुवस्सुवः- सोमाय अमृत कलश हस्ताय नक्षत्राधि पतये अश्व वाहनाय -

सांगाय सायुधाय सशक्ति परिवाराय - सर्वालंकार भूषिताय उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।

उत्तर दिग्भागे हृद यस्थाने सोमः सुप्रीतो सुप्रस्त्रो वरदो भवतु ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवरो ।

शं । तमी शान् जगंतस् तस्थु षस्पतिम् धियं जिन्व मवंसे हूमहे वयम्।

पूषा नो यथा वेदसा मसद् वृधे रक्षिता पायुर दंब् शस् स्वस् तये ॥

शं ईशान दिग्भागे, ईशानाय त्रिशूल हस्ताय भूताधि पतये वृषभ वाहनाय

सांगाय सायुधाय सशक्तिस परिवाराय - उमामहेश्वर पार्षदाय नमः।

शं ईशानाय नमः ईशान्य दिग्भागे, ईशानः सुप्रीतो वरदो भवतु ॥ (8)

शं भूर्भुवस्सुवः ईशानाय त्रिशूल हस्ताय विद्याधि पतये भूताधि पतये वृषभ वाहनाय -

सांगाय सायुधाय सशक्ति परिवाराय - सर्वालंकार भूषिताय उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।

ईशान दिग्भागे नाभिस्थाने ईशानः सुप्रीतो सुप्रस्त्रो वरदो भवतु ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवरो ।

खं । अ॒स्मे रु॒द्रा मे॒हना॒ पर्व॑ ता॒सो वृ॒त्र ह॒त्ये भ॑रं हू॒तौ सृ॒जोषाः॑ ॥
यश् शंस॑ते स्तु॒व॒ते धा॒यिं पु॒त्र इन्द्रं॑ ज्ये॒ष्ठा, अ॒स्माम् अ॑व॒न्तु दे॒वाः ॥

खं ऊ॒र्ध्व दि॒ग्भागे॑ ब्र॒ह्मणे॑ प॒द्म॒हस्ताय॑ प्र॒जाधि॑पतये हंस वा॒हनाय॑
सांगाय॑ सायु॒धाय॑ स॒शक्ति॑स परि॒वाराय॑ - उ॒माम॑हेश्वर पार्ष॒दाय॑ नमः ।
खं ब्र॒ह्मणे॑ नमः । ऊ॒र्ध्व दि॒ग्भागे॑ ब्र॒ह्मा सु॒प्रीतो॑ वरदो भवतु ॥ (9)

खं भूर्भुवस्सुवः ब्रह्मणे पद्म हस्ताय लोकाधि पतये हंस वाहनाय -

सांगाय सायुधाय सशक्ति परिवाराय - सर्वालंकार भूषिताय उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।

ऊर्ध्व दिग्भागे मूर्धस्थाने ब्रह्मा सुप्रीतो सुप्रस्नो वरदो भवतु ॥

ॐ भूर्भुव॒स्सुव॒रो ।
ह्रीं । स्यो॒ना पृ॑थि वि॒भवां॑ऽ नृ॒क्षरा॑ नि॒वे श॑नि । यच्छां न॒श् शर्म॑ स॒प्रथाः॑ ।

ह्रीं अ॒धो दि॒ग्भागे॑ वि॒ष्णवे॑ च॒क्र ह॒स्ताय॑ लो॒खाधि॑पतये गरुड वा॒हनाय॑
सांगाय॑ सायु॒धाय॑ स॒शक्ति॑स परि॒वाराय॑ - उ॒माम॑हेश्वर पार्ष॒दाय॑ नमः ।
ह्रीं वि॒ष्णवे॑ नमः । अ॒धो दि॒ग्भागे॑ व॒ष्णुस्सु॒प्रीतो॑ वरदो भवतु ॥ (10)

ह्रीं भूर्भुवस्सुवः विष्णवे चक्र हस्ताय नागाधि पतये गरुडवाहनाय -

सांगाय सायुधाय सशक्ति परिवाराय - सर्वालंकार भूषिताय उमामहेश्वर पार्षदाय नमः ।

अधोदिग्भागे पादस्थाने विष्णुस्सुप्रीतो सुप्रस्नो वरदो भवतु ॥

1.8 Shodashanga Roudri Karanam

ॐ भूर्भुवस्सुवः । ॐ अं । नमः शंभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च ॥

वि॒भूर॑सिप् प्र॒वाहं॑ णो॒ रौ॒द्रेणा॑नी॒केन॑ पा॒हि मा॑ङ्ग॒ने पि॒पृहि॑
मा॒ मा मां॑ हि॒ंसीः॑ ॥

अं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम् । शिखास्थाने रुद्राय नमः ॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ आं। नमश्शुभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

वह्निरसि हव्य वाहनो रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

आं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। शिरस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ इं। नमश्शुभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

श्वा त्रौंसि प्रचेता रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

इं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। मूर्धस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ ईं। नमश्शुभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

तुथौंसि विश्व वेदा रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

ईं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। ललाटस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ उं। नमश्शुभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

उशिगं सिकवी रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥ (5)

उं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। भ्रूस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ ऊं। नमश्शुभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

अंघारि रसि बंभारी रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गने पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

ऊं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। मुखस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ ऋं । नमःशंभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

अवस् युरसि दुवस् वान् रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गे पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

ऋं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। कण्ठस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ ऋं । नमःशंभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

शुन्ध्यू रसि मार् जालीयो रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गे पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

ऋं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। बाहुस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ लृं । नमःशंभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

संम्राडसि कृशा नू रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गे पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

लृं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। ऊरुस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ लृं । नमःशंभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

परि षद्यौसि पव मानो रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गे पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥ (10)

लृं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। हृदयस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ एं । नमःशंभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

प्रतक् वासि नभस् वान् रौद्रेणानीकेन पाहि माङ्गे पिपृहि
मा मा मां हिंसीः ॥

एं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। नाभिस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ ऐं । नमःशंभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

असं मृष् टोसि हव्य॒ सूदो॑ रौद्रेणानी॑केन प॒हि माङ्ग॑ने पिपृ॒हि
मा॒ मा मां हि॒ःसीः ॥

ऐं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। कटिस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ ॐ। नमश्शुंभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

ऋत॑ धा॒मासि॒ सुव॑र् ज्योती॒ रौद्रेणानी॑केन प॒हि माङ्ग॑ने पिपृ॒हि
मा॒ मा मां हि॒ःसीः ॥

ॐ ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। ऊरुस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ औं। नमश्शुंभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

ब्रह्म॑ ज्योति॒ रसि॒ सुव॑र् धामा॒ रौद्रेणानी॑केन प॒हि माङ्ग॑ने पिपृ॒हि
मा॒ मा मां हि॒ःसीः ॥

औं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। जानुस्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ अं। नमश्शुंभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

अ॒जो॑स् येकपा॒द् रौद्रेणानी॑केन प॒हि माङ्ग॑ने पिपृ॒हि
मा॒ मा मां हि॒ःसीः ॥ (15)

अं ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। जंघास्थाने रुद्राय नमः॥

ॐ भूर्भुवस्सुवः। ॐ अः। नमश्शुंभवे च मयोभवे च नमः शंकराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च॥

अहि॑रसि बु॒ध् नियो॑ रौद्रेणानी॑केन प॒हि माङ्ग॑ने पिपृ॒हि
मा॒ मा मां हि॒ःसीः ॥

अः ॐ भूर्भुवस्सुवरोम्। पादस्थाने रुद्राय नमः॥

त्व गस् थिग तैः सर्व पापैः प्रमुच्यते । सर्व भूतेष्व परा जितो भवति ।
ततो भूतप् प्रेत पिशाचब् ब्रह्मराक्ष सयक्ष यमदूत शाकिनी डाकिनी

सर्पश् श्वापद तस्करद् ज्वरा द्युपद् रवो पघाताः ।

सर्प श्वापद वृश्चिक तस्करा द्युपद्रवा द्युपघाताः।

सर्वे ज्वलन्तं पश्यन्तु । मां रक्षन्तु ।

यजमानं सक कुटुम्बं सर्वे बक्त महाजनानाम् च रक्षन्तु ॥

यजमानं रक्षन्तु। सर्वान् महाजनानाम् रक्षन्तु॥

1.9 Guhyadhi Mastakaantam Shadanganyasam

मनो ज्योतिर् जुष तामाज्यं विच् छिन्नं यज्ञं समिमंदं धातु।

बृहस्पतिं स्तनुता मिमंनो विश्वे देवा, इह मांद यन्ताम्॥ गुह्याय नमः॥

या इष्टा उषसो निमृचंश्च तास् सन्दधामि हविषां धृतेन॥ गुह्याय नमः॥

अबोध् यग् निस् समिधा जनानां प्रति धेनु मिवा यती मुषासम्।

यद्वा, इवप् प्रवया मुज्जि हांनाः प्रभा नवस् सिस रते नाक् मच्छां॥ नाभ्यै नमः॥

अग्निर् मूर्धा दिवः ककुत् पतिः पृथिव्या, अयम्।

अपां रेतां सि जिन्वति । हृदयाय नमः ॥

मूर्धानं दिवो, अरतिं पृथिव्या वैश्वानर मृताय जात मग्निम्।

कविं सम्राज् मतिंथिं जनाना मासन्ना पात्रं जन यन्त देवाः॥ कण्ठाय नमः॥

मर्माणि ते वर्माभिश्छादयामि सोमंस्त्वा राजाऽमृतेनाभिऽवंस्ताम्।

उरोर्वरीयो वरिवस्ते अस्तु जयन्तं त्वामनु मदन्तु देवाः॥ मुखाय नमः।

जातवेदा यदि वा पावकोऽसि। वैश्वानरो यदि वा वैद् युतोसि।

शं प्रजाभ्यो यजमानाय लोकम्। ऊर्जं पुष् तं ददं दुभ्यावं वृथ् स्व॥ शिरसे नमः॥

1.10 Atma Rakshaha

ब्रह्मात् मन् वदं सृजत। तदं कामयत। समात् मनां पद् येयेति।

आत् मन्नात् मन् नित्यामन् त्रयत। तस्मै दशमः हूतः प्रत्यंश्रुणोत्।
स दशं हूतोऽभवत्। दशं हूतो ह वै ना मेषः।

तं वा, एतन् दशंहू तः सन्तम्। दशंहोतेत् याचंक्षते पुरोक्षेण।
पुरोक्षं प्रिया, इव हि देवाः॥

आत् मन्नात् मन् नित्यामन् त्रयत। तस्मै सप्तमः हूतः प्रत्यंश्रुणोत्।
स सप्त हूतोऽभवत्। सप्त हूतो ह वै ना मेषः।

तं वा, एतः सप्तहू तः सन्तम्। सप्तहोतेत् याचंक्षते पुरोक्षेण।
पुरोक्षं प्रिया, इव हि देवाः॥

आत् मन्नात् मन् नित्यामन् त्रयत। तस्मै षष्ठः हूतः प्रत्यंश्रुणोत्।
स षड् हूतोऽभवत्। षड् हूतो ह वै नामेषः।

तं वा, एतः षड्हू तः सन्तम्। षड्होतेत् याचंक्षते पुरोक्षेण।
पुरोक्षं प्रिया, इव हि देवाः॥

आत् मन्नात् मन् नित्यामन् त्रयत। तस्मै पञ्चमः हूतः प्रत्यंश्रुणोत्।
स पञ्चं हूतोऽभवत्। पञ्चं हूतो ह वै नामेषः।

तं वा, एतं पञ्चहू तः सन्तम्। पञ्चहोतेत् याचंक्षते पुरोक्षेण।
पुरोक्षं प्रिया, इव हि देवाः॥

आत् मन्नात् मन् नित्यामन् त्रयत। तस्मै चतुर्थः हूतः प्रत्यंश्रुणोत्।

स चतुर् हूतोऽभवत् । चतुर् हूतो ह वै नामैषः ।

तं वा, एतं चतुर् हूतः सन्तम् । चतुर् होतेत् याचक्षते पुरोक्षेण ।
पुरोक्षं प्रिया, इव हि देवाः ॥

तमब् ब्रवीत् । त्वं वै मे नेदिष्ठः हूतः प्रत्यंश् श्रौषीः ।

त्वयै नानाख् यातार इति । तस्मान्नु हैनाहुश् चतुर् होतार इत्या चक्षते ।

तस्माच्च छुश् रूषुः पुत्रा णाः हृद् यंतमः । ने दिष्ठो हृद् यंतमः ।

नेदिष्ठो ब्रह्मणो भवति । य एवं वेद ॥ आत्मने नमः ।

1.11 Shiva Sankalpam

येनेदं भूतं भुवनं भविष्यत् परि-गृही तम् मृते नसर्वम् ॥

येन यज्ञस् त्रायते सप्त होता तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु ॥ (1)

येन कर्माणिप् प्रचरन्ति धीरा यतो वाचा मनसा चारु यन्ति ।

यत्सं मितं मनः संचरन्ति तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु ॥ (2)

यत्सं मितं मनुसं यन्ति प्राणि नस् तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु ॥

येन कर्माण्य पसो मनीषिणो यज्ञे कुण्वन्ति विदथेषु धीराः ।

यदं पूर्वय् यक्ष मन्तं प्रजानां तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु ॥ (3)

यत् प्रज्ञानं मुत चेतो धृतिश्च यज् ज्योति-रन्त रमृतं प्रजासुं ।

यस्मान्न ऋते किञ्-चन कर्मक् क्रियते तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु ॥ (4)

सुषा रथि रक्षां निवयन् मनुष्यान् मेनियुते पशुभिर् वाजिनीं वान् ।

हृत् प्रविष् ठय् यद चरय् यविष्ठं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु ॥ (5)

सुषा रुथि रश्नां निवयन् मनुष्यान् नेनीयतेऽ भीशुभिर् वाजिनं इव।

हृत्प्रष्टिं यदजिरं जर्बिष्ठं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥

यस्मिन् नृचस् साम् यजूं षि यस्मिन् प्रतिष्ठा रंशना भावि भाराः।
यस् मिगश् चित्तं सर्व मोतं प्रजानां तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (6)

यदत्रं षष्ठं त्रिशतं सुवीर्यं यज्ञस्य गुह्यं नवना वमाय्यं।
दशं पञ्चत् त्रिं शतय् यत् परं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (7)

यज् जाग्रतो दूर मुदैतु सर्वं तत्-सुप्-तस्य-तथै वेतिं।
दूरंग् मं ज्योतिं षां ज्योति रेकं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (8)

येनेदं विश्वं जगतो बभूव ये देवापि महतो जातवेदाः।
तदेवाग् निस् तद् वायुस् तत् सूर्यस् तदु-चन्द्र मास्तन्मे मनः
शिवसंकल्पमस्तु॥ (9)

तदेवाग्निस् तमसो ज्योति रेकं तन्मे मनश्शिवसंकल्पमस्तु॥

येनद् द्यौः पृथिवी चान् तरिक्षं च ये पर्वताः प्रदिशो दिशश्च।
येनेदं जगद् ध्याप्तं प्रजानां तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (10)

ये मनो हृदं यय्ये च देवा ये दिव्या, आपो ये सूर्य रश् मिः।
ते श्रोत्रे चक्षुषी **संचरन् तन् तन्मे** मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (11)

अचिन् त्यजूचा प्रमे यंचव व्यक्ता, व्यक्तं परं चयत्।
सूक्ष्मात् सूक्ष्म तरन्, ज्ञेयं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (12)

एकां च दश च शतं च सहस्रं च युतञ्च।

नियु तंच प्रयु तञ्चार बुदञ् चन् यर् बुदंच

समुद्रश्च मध्यं चान्तश्च परार्धश्च

तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (13)

ये पञ्च पञ्चादश शतं सहस्रं मयुतं न्यर् बुदं च।

ए अग्नि चित्तेष् टंकास्तां शरीरं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु ॥ (14)

वेदाहमेतं पुरुषं महान्तं मादित्यवर्णं तमसः परस्तात्।

यस्य योनिं परि पश्यन्ति धीरास्तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (15)

यस्यैतं धीराः पुनन्ति क्वयो ब्रह्माणं मेतं त्वा वृणुत मिन्दुं।

स्थावरं जङ्गमं द्यौराकाशं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (16)

17/18 may be swapped as well

परात् परतरं ब्रह्म तत् परात् परतो हरिः।

यत् परात् परतोऽ धीशं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (17)

परात् परतरं चैव तत् पराच् चैव यत् परम्।

यत् परात् परतो ज्ञेयं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (18)

या वेदा दिषु-गायत्री सर्व्व व्यापी महेश्वरी।

ऋग् यजुस् सामां थर् वैश्च तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (19)

यो वै देवं महादेवं प्रयतः प्रणतश् शुचिः।

यो वै देवं महादेवं प्रणवं परमेश्वरम्।

यस्सर्वे' सर्व' वेदैश्च तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (20)

प्रयुतः प्रणवोकारं प्रणवं पुरुषोत्तमम्।
ओंकारं प्रणवात्मानं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (21)

योऽसौ सर्वेषु वेदेषु पठ्यते ह्यय मीश्वरः।
अकार्यो निर्गुणो ह्यात्मा तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (22)

गोभिर्जुष्टं धनैर्नृह ह्यायुषा च बलं नच।
प्रजयां पशुभिः पुष्कराक्षं तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (23)

24/25 may be swapped as well

त्र्यंबकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्धनम्। उर्वारुकमिव
बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय माऽमृता तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (24)

कैलास शिखरे रम्ये शङ्करस्य शिवालये।
देवतास् तत्र मोदन्ति तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (25)

26 may be left

कैलास शिखरा वासं हिमवद् गिरि संस्थितं ।
नीलकण्ठं त्रिनेत्रं च तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (26)

विश्व तंश् चक्षुरत विश्व तोमुखो विश्व तोहस्त उत विश्व तंस्पात्।
सं बाहुभ्यां नमन्ति-सं-पतन् त्रैर् द्यावां पृथिवी जनयन् देव
एकस्तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (27)

चतुरौ वेदा नन्धीयीत सर्व शास्त्रमयं विदुः।
इतिहास पुराणानां तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (28)

मा नो महान्तमुत मा नो, अर्भकं मा न उक्षन्तमुत मा न उक्षितम्।
मा नोऽवधीः पितरं मोत मातरं प्रिया मा नस्तनुवो
रुद्र रीरिषस्तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (29)

मानस्तोके तनये मा न आयुषि मा नो गोषु मा नो, अश्वेषु रीरिषः।
वीरान्मा नो रुद्र भामितोऽवधीर् हविष्मन्तो नमसा
विधेम ते तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (30)

ऋतः सत्यं परं ब्रह्म पुरुषं कृष्णपिङ्गलम्।
ऊर्ध्वरेतं विरूपाक्षं विश्वरूपाय वै नमो नमस्तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (31)

कद्रुद्राय प्रचेतसे मीढुष्टमाय तव्यसे।
वोचेम शतमः हृदे। सर्वो ह्येष रुद्रस्तस्मै रुद्राय नमो अस्तु
तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (32)

ब्रह्म जज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद् विसीं मतस् सुरुचो वेन आवः।
स बुध्नियां, उपमा, अस्य विष्ठास् सतश्च योनिमसंतश्च
विवस् तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (33)

यः प्राणतो निमिषतो महित्वैक इद्राजा जगतो बभूव।
य ईशे, अस्यद् द्विपदश्चतुष्पदः कस्मै देवाय हविषां विधेम
तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु॥ (34)

य आत् म॒दा ब॒ल॒दा यस्य॑ विश्वं॑ उ॒पास॑न्ते प्र॒शिषं॑ यस्य॑ दे॒वाः।
यस्य॑ छायाऽमृतं॑ यस्य॑ मृत्युः॑ कस्मै॑ दे॒वाय॑ ह॒विषां॑ वि॒धेम॑
तन्मे॑ मनः॑ शि॒वसंक॑ल्पमस्तु॥ (35)

यो रु॒द्रो, अ॒ग्नौ यो, अ॒प्सु य ओष॑धीषु॒ यो रु॒द्रो विश्वा॑
भुव॑नाऽऽवि॒वेश॑ तस्मै॑ रु॒द्राय॑ नमो॑, अस्तु॑ तन्मे॑
मनः॑ शि॒वसंक॑ल्पमस्तु॥ (36)

ग॒न्ध॒द्वा॒रां दु॒राध॒र्षां नि॒त्यपु॑ष्टां करी॒षिणी॑म्।
ई॒श्वरी॑ः सर्व॑भू॒ता॒नां त्वा॒मि॒होप॑ह॒ये श्रि॒यं
तन्मे॑ मनः॑ शि॒वसंक॑ल्पमस्तु॥ (37)

38 may be left

नमकं॑ चमकं॑ चै॒व पु॒रुष॑सू॒क्तं च॑ यद् वि॒दुः।
महा॑दे॒वं च तत्तु॑ल्यं तन्मे॑ मनः॑ शि॒वसंक॑ल्पमस्तु॥ (38)

य इ॒दः शि॒वसंक॑ल्पः॑ स॒दा ध्या॑यन्ति॒ब् ब्रा॒ह्म॒णाः।
ते परं॑ मोक्षं॑ गमिष्यन्ति॒ तन्मे॑ मनः॑ शि॒वसंक॑ल्पमस्तु॥ (39)
हृ॒दया॑य नमः॑।

1.12 Purusha Suktam

स॒हस्रं॑शी॒र्षा पु॑रुषः॑ । स॒हस्रा॑क्षः स॒हस्र॑पात् ।
स भूमिं॑ वि॒श्वतो॑ वृ॒त्वा । अत्य॑तिष्ठद्द॒शाङ्गु॑लम् ।
पु॑रुष ए॒वेद॑गं सर्व॑म् । यद्भू॑तं यच्च॑ भव्य॑म् ।
उ॒तामृ॑त॒त्वस्ये॑शानः॑ । य॒दन्नै॑नाति॒रोह॑न्ति ।

ए॒तावा॑नस्य म॒हिमा ।

अतो॑ ज्या॒यागं॑श्च पू॒रुषः ॥ १ ॥

पादो॑ऽस्य॒ विश्वा॑ भू॒तानि॑ । त्रि॒पाद॑स्या॒मृतं॑ दि॒वि ।

त्रि॒पादूर्ध्व॑ उ॒द्वैत्पु॑रुषः ।

पादो॑ऽस्ये॒हाऽऽभ॑वा॒त्पुनः॑ ।

ततो॑ वि॒ष्वड्व्य॑क्रामत् ।

सा॒शना॑न॒शने॑ अ॒भि । तस्मा॑द्वि॒राड॑जायत ।

वि॒राजो॑ अ॒धि पू॑रुषः । स जा॒तो अत्य॑रिच्यत ।

प॒श्चाद्भूमि॑मथो॑ पु॒रः ॥ २ ॥

यत्पु॑रुषेण ह॒विषा॑ । दे॒वा य॒ज्ञम॑त॒न्वत ।

व॒स॒न्तो अ॑स्यासी॒दाज्य॑म् । ग्री॒ष्म इ॒ध्मश्श॑र॒द्ध्रविः॑ ।

स॒प्तास्या॑स॒न्परि॑धयः । त्रिः स॒प्त स॒मिधः॑ कृ॒ताः ।

दे॒वा यद्य॑ज्ञं त॒न्वा॒नाः ।

अ॒ब॒ध्नन्पु॑रुषं प॒शुम् ।

तं य॒ज्ञं ब॒र्हिषि॑ प्रौक्षन् ।

पु॑रुषं जा॒तम॑ग्र॒तः ॥ ३ ॥

तेन॑ दे॒वा अय॑जन्त । सा॒ध्या ऋ॑ष॒यश्च॑ ये ।

तस्मा॑द्य॒ज्ञात्सर्व॑हुतः । स॒म्भृतं॑ पृष॒दाज्य॑म् ।

प॒शूग्स्ता॑श्च॒क्रे वा॒य॒व्यान् । आ॒र॒ण्यान्ग्रा॒म्याश्च॑ ये ।

तस्मा॑द्य॒ज्ञात्सर्व॑हुतः । ऋ॒चः सा॒मानि॑ ज॒ज्ञिरे॑ ।

छ॒न्दाग॑ंसि ज॒ज्ञिरे॑ तस्मा॑त् । य॒जुस्त॑स्मा॒दजा॑यत ॥ ४ ॥

तस्मा॑द॒श्वा अ॑जायन्त । ये के चो॑भ॒याद॑तः ।

गावों ह जजिरे तस्मात् । तस्माज्जाता अजावयः ।
यत्पुरुषं व्यदधुः । कृतिधा व्यकल्पयन् ।
मुखं किमस्य कौ बाहू । कावूरू पादावुच्येते ।
ब्राह्मणोऽस्य मुखमासीत् । बाहू राजन्यः कृतः ॥ ५ ॥

ऊरू तदस्य यद्वैश्यः । पद्भ्यां शूद्रो अजायत ।
चन्द्रमा मनसो जातः । चक्षोः सूर्यो अजायत ।
मुखादिन्द्रश्चाग्निश्च । प्राणाद्वायुरंजायत ।
नाभ्यां आसीदन्तरिक्षम् । शीर्ष्णो द्यौः समवर्तत ।
पद्भ्यां भूमिर्दिशः श्रोत्रात् ।
तथा लोकां अकल्पयन् ॥ ६ ॥

वेदाहमेतं पुरुषं महान्तम् ।
आदित्यवर्णं तमसस्तु पारे ।
सर्वाणि रूपाणि विचित्य धीरः ।
नामानि कृत्वाऽभिवदन् यदास्ते ।
धाता पुरस्ताद्यमुदाजहार ।
शक्रः प्रविद्वान्प्रदिशश्चतस्रः ।
तमेवं विद्वान्मृतं इह भवति ।
नान्यः पन्था अयनाय विद्यते ।
यज्ञेन यज्ञमयजन्त देवाः ।
तानि धर्माणि प्रथमान्यासन् ।
ते ह नाकं महिमानः सचन्ते ।
यत्र पूर्वे साध्याः सन्ति देवाः ॥ ७ ॥
शिरसे स्वाहा ॥

अ॒द्भ्यः सम्भू॑तः पृथि॒व्यै रसा॑च्च ।
वि॒श्वक॑र्मणः॒ सम॑वर्त॒ताधि॑ ।
तस्य॒ त्वष्टा॑ वि॒दध॑द्रूपमे॒ति ।
तत्पु॑रुषस्य॒ विश्व॑माजा॒न॒म॒ग्रे ।
वेदा॑हमे॒तं पु॑रुषं म॒हान्त॑म् ।
आ॒द्रि॒त्यव॑र्णं॒ तम॑सः॒ पर॑स्तात् ।
तमे॒वं वि॒द्वान॑मृतं इ॒ह भ॑वति ।
नान्यः पन्था॑ विद्य॒तेय॑ऽनाय ।
प्र॒जाप॑तिश्चरति॒ गर्भे॑ अ॒न्तः ।
अ॒जाय॑मानो बहु॒धा विजा॑यते ॥ ८ ॥

तस्य॒ धीराः॒ परि॑जानन्ति॒ योनि॑म् ।
मरी॑चीनां प॒दमि॑च्छन्ति वे॒धसः॑ ।
यो दे॒वेभ्य॑ आत॑पति ।
यो दे॒वानां॑ पु॒रोहि॑तः ।
पूर्वो॒ यो दे॒वेभ्यो॑ जा॒तः ।
नमो॑ रु॒चाय॒ ब्राह्म॑ये ।
रुचं॑ ब्रा॒ह्मं ज॒नय॑न्तः ।
दे॒वा अ॒ग्रे तद॑ब्रुवन् ।
यस्त्वै॒वं ब्रा॑ह्म॒णो वि॒द्यात् ।
तस्य॑ दे॒वा अस॑न् व॒शे ॥ ९ ॥

ह्रीश्च॑ ते ल॒क्ष्मीश्च॒ पत॑न्यौ ।
अ॒हो॒रा॒त्रे पा॒र्श्वे । नक्ष॑त्राणि रू॒पम् ।
अ॒श्विनौ॒ व्यात्त॑म् । इ॒ष्टं म॑निषाण ।

अ॒मुं म॑निषाण । सर्वं॑ मनिषाण ॥ १० ॥

शिकायै वषट् ॥

1.13 Aprathiratham

आ॒शुः शिशा॑नो वृष॒भो न यु॒ध्मो घ॒नाघ॒नः क्षोभ॑णश्चर्षणी॒नाम् ।
संक्र॑न्दं नोऽ निमि॒ष ए॑कवी॒रः श॒त॑ सेनां, अजय॑त् सा॒कमिन्द्रः॑ ॥ (1)

संक्र॑न्दं नेना निमि॒षेणं जि॒ष्णुनां यु॒त्का॒रेणं दुश् च्य॒वनेन॑ धृष्णु॒नां ।
तदिन्द्रे॑ण जय॑त्-तथ् स॒हध्वं॑ यु॒धो नर॑ इषु॒हस्तेन॑ वृष्णां ॥ (2)

स इषु॑ हस् तैःसनिं ष॒ङ्गि भि॑र् व॒शी सग् स्र॑ष्टा सयु॒ध इन्द्रो॑ गु॒णेन॑ ।
स॒ः सृष्ट॑ जि॒त्सो म॒पा बा॑हु श॒ध्यूर्ध्व ध॑न्वा, प्रति॑हिता भिर॒स्तां ॥ (3)

बृह॑स्पते॒ परि॑ दीया॒ रथे॑न रक्षो॒हाऽ मि॒त्राः अप॒बा ध॑मानः ।
प्र॒भज् जन्थ् सेनाः॑ प्र॒मृणो॑ यु॒धा जय॑न् न॒स्माकं॑ मे॒ध्य वि॒ता रथा॑नाम् ॥ (4)

गो॒त्रभि॑दं गो॒विदं॑ वज्र॑बाहुं जय॑न्त॒ मज्मं॑ प्र॒मृणन्त॑ मोज॑सा ।
इ॒मः संजा॑ता, अनु॑ वी॒रय॑ध्व॒ मिन्द्रः॑ सखा॒योऽ नुस॑ः र॒भध्व॑म् ॥ (5)

ब॒लवि॒ज्ञायः॑ स्थवि॒रः प्र॒वीरः॑ सह॑स्वान्, वा॒जी सह॑मान उ॒ग्रः ।
अ॒भिवी॑रो, अ॒भिस॑त्वा सहो॒जा जैत्र॑मिन्द्र॒ रथ॑मा तिष्ठ गो॒वित् ॥ (6)

अ॒भिगो॒त्राणि॑ सह॑सा॒ गाह॑मानोऽ दायो वी॒रः श॒तम॑न्यु रिन्द्रः॑ ।
दुश् च्य॒वनः पृ॑तना॒ षाड॑ यु॒ध्योऽ स्माक॑ः सेनां, अव॑तु प्र यु॒त्सु ॥ (7)

इन्द्रं आसां नेता बृहस्पतिर् दक्षिणा यज्ञः पुर एतु सोमः।
देवसेनानां मभिभज्ज तीनां जयन्तीनां मरुतो यन् त्वग्रै ॥ (8)

इन्द्रस्य वृष्णो वरुणस्य राज्ञं आदित्यानां मरुताः शर्ध्व उग्रम्।
महामनसां भुवनच्य वानां घोषो देवानां जयता मुदस्थात्। (9)

अस्माकं मिन्द्रः समृते षुध् वजेषु वस्मा कंया, इषवस्ता जयन्तु।
अस्माकं वीरा, उत्तरे भवन्त वस्मानु देवा, अवता हवेषु॥ (10)

उद् धर्षय मघवन् नायुधान् युथ्सत्वंनां मामकानां महाः सि।
उद् वृत् रहन् वाजिनां वाजिनान् युद्रथानां जयतामेतु घोषः॥ (11)

उप प्रेत जयता नरः स्थिरा वः सन्तु बाहवः।
इन्द्रो वः शर्म यच् छत्वना धृष्याय थाऽसंथ। (12)

अवसृष्टा परां पतु शरव्ये, ब्रह्मसः शिता।
गच्छा मित्रान् प्रविंश मैषां कं चनोच् छिषः॥ (13)

मर्माणि ते वर्माभिश् छादयामि सोमस्त्वा राजामृते नृभिऽ वस्तां।
उरोर् वरीयो वरिवस्ते, अस्तु जयन् तंत्वा-मनु मदन्तु देवाः॥ (14)

यत्र बाणाः सम्पतन्ति कुमारा विंशिखा, इव।
इन्द्रो नस्तत्र वृत्रहा विश्वाहा शर्म यच्छतु। (15)

असुरा नजयन् तदप् प्रतिरथस्या,
प्रतिर थृत्वं यदप् प्रतिरथन् द्विती योहो तान्वाहा

प्रत्ये वते नयजं मानो भ्रातृव्यां जयत्यथो,
अनं भिजितमे वाभिजयति दशर्चं भवति दशाक्षरा
विराड् विराजे मौ लोकौ विधृता वनयोर् लोकयोर् विधृत्या,
अथो दशाक्षरा विराडन्नं विराड् विराज् येवान् नाद्ये प्रतिं तिष्ठत्य संदिववा,
अन्तरिक्ष मन्तरिक्ष मिवाग्नीं ध्रमाग्नीं ध्ने
कवचाय हुं

1.14 Prathipurusha mithyunuvakaha

प्रति पूरुष मेकं कपालान् निर्वं पत्येक मतिरिक्
तयावन्तो गृह्याः स्मस्तेभ्यः कमकरं
पशूनां शर्मांसि शर्म यजमानस्य शर्म मे
यच्छैक एव रुद्रो नद् वितीयाय तस्थ
आखुस्ते रुद्र पशुस्तं जुषस्वैष ते रुद्र
भागः सहस् वस्राऽम् बिकया तं जुषस्व
भेषजं गवेऽश्वाय पुरुषाय भे षजमथो,
अस्मभ्यं भे षजः सुभेष जुंयथाऽ संति।

सुगं मेषाय मेष्या, अवांम्ब रुद्रमंदि मह्यं देवं त्र्यंबकम्।
यथा नः श्रेयं सःकरद् यथा नो
वस्यं सःकरद्यथा नः पशुमतः करद्यथा नोव् व्यव साययात्॥

त्र्यंबकं यजामहे सुगन्धिपुष्टिवर्धनम्।
उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीयमाऽमृतात्।

एषते॑ रु॒द्रभा॒गस्तं जु॑षस्व॒ तेना॑ऽव॒सेनं
प॒रो मू॒जंव॒तो ती॒ह्यवंत॑ त ध॒न्वा पि॒नांक॑हस्तः॒ कृत्ति॑वासाः
प्र॒ति पू॒रुष॑ मेकं क॒पा ला॒न् निर्व॑पति।
जा॒ता, ए॒व प्र॒जारु॑द्रान् नि॒रवंद॑यते। एक॒मति॑रिक्तम्।
ज॒निष्य॑ मा॒णा ए॒व प्र॒जारु॑द्रान् नि॒रवंद॑यते।
एकं॑ क॒पाला॑ भवन्ति। एक॒ धैव॑रु॒द्रन् नि॒रवंद॑यते।
नाभि॑ घा॒रय॑ति। यद॑भि घा॒रये॑त्।
अ॒न्तर॑व॒ चारि॑णः॒ रुद्रं॑ कुर्यात्।
एको॒ल् मु॒केन॑यन्ति। (1)

तद्धि॑ रु॒द्रस्य॑ भा॒ग धे॑यम्।
इ॒मां दि॑शंयन्ति। ए॒षावै रु॒द्रस्य॑दिक्।
स्वा॒यां मे॒वदि॑शि रु॒द्रन् नि॒रवंद॑यते।
रु॒द्रोवा, अ॑प॒शुका॑या, आहु॑त्यै नाति॑ष्ठत।
अ॒सौते॑ प॒शुरि॑ति॒ निर्दि॑ शे॒द्यं द्वि॑ष्यात्।
य॒मेव॑द् वेष्टि॑। तम॑स्मै प॒शुं निर्दि॑ शति।
यदि॑ नद् वि॒ष्यात्। आ॒खुस्ते॑ प॒शुरि॑ति ब्रूयात्। (2)

न॒ग्रा॒म्यान् प॒शून् हि॒नस्ति॑।
ना॒र॒ण्यान्। च॒तुष्प॒थे जु॑होति।
ए॒षवा, अ॑ग्नी॒नां प॒ड्वीं शो॒नाम॑। अ॒ग्नि॒वत् ये॒वजु॑होति।
म॒ध्य॒मेन॑ प॒र्णेन॑ जुहोति, सु॒ग् घ्ये॑षा।
अथो॒खलु॑। अ॒न्त॒मे नै॒वहो॑ त॒व्यम्।
अ॒न्त॒त ए॒वरु॑द्रन् नि॒र वंद॑यते। (3)

एषते॑रु॒द्रभा॒गः स॒हस् व॑स्राऽम्बि॒क ये॒त्याह॑।

श॒र॒द्धा, अ॒स्याम् बि॒का॒स् वसाँ॑।
तया॒वा, ए॒षहि॑नस्ति।
यग्ं हि॒नस्ति॑। तयै॒ वैनग्ं॑ स॒हश॑मयति।
भे॒ष॒जंग॑व॒ इत्या॑ह। याव॑न्त ए॒व ग्रा॒म्याःप॒शवः॑।
तेभ्यो॑ भे॒ष॒जंक॑रोति। अवा॑म्ब रु॒द्रम॑दि म॒हीत्या॑ह।
आ॒शिषं॑ मे॒वै ता॒मा शा॑स्ते। (4)

त्र्य॑ंबकंयजाम॒ह॒ इत्या॑ह।
मृ॒त्योर्मु॑क्षीय॒माऽमृ॒ता दि॒ति वा॒वै तदा॑ह। उ॒त्कि॑रन्ति।
भग॑स्यली॒फ् सन्ते॑। मू॒ते कृ॒त्वाऽऽ सं॑जन्ति।
यथा॑ जन॑य्य॒तेऽव॑संक॒रोति॑। ता॒दृ गे॒वत॑त्।
ए॒षते॑ रु॒द्र भा॒ग इत्या॑ह नि॒रव॑न्त्यै। अ॒प्र॒ती क्ष॑माय॑न्ति।
अ॒पःप॑रि॒षिञ्च॑ति।
रु॒द्रस् या॒न् तर् हि॑त्यै । प्र॒वा, ए॒तेऽस्मा॑ल्लो॒काच् च्य॑वन्ते।
येत्र्य॑म्ब कै॒श्वर॑न्ति। आ॒दित्यं॑ च॒रुं पु॒नरे॑त् य॒निर्व॑पति।
इ॒यंवा, अ॒दि॒तिः। अ॒स्यामे॒व प्र॑ति॒ तिष्ठ॑न्ति॥ (5)

वि॒भ्राड् बृ॒हत् पि॒बतु॑ सो॒म्यं
म॒ध्वायु॑र् दध॒द् य॒ज्ञप॑ता॒ ववि॑हतम्।
वा॒त॒जू तो॒यो अ॑भि॒ रक्ष॑ त्ति॒त्मना॑
प्र॒जाः पु॑पोष पु॒रुधा॑ वि॒राज॑ति॥

ने॒त्रत्र॑याय वौषट्॥

1.15 Tvamagne Rudro Anuvakaha

त्वमङ्ग्ने रुद्रो, असुरो महो दिवस् त्वग्ं शर्धो मारुतं पृक्ष ईशिषे।
त्वं वातै ररुणैर् यांसि शङ्खु यस्त्वं पूषा विधृतः पांसि नुत्मना॥

आ वो राजा नमध् वरस्यं रुद्रग्ं होतारग्ं सत्य यजग्ं रोदस् योः।
अग्निं पुरा तन यित्नो रचित् ताद् धिरण्य रूप् मवसे कृणुध्वम्॥

अग्निर् होता निषसा दा यजीय् यानु पस्थे मातुः सुरभावुं लोके।
युवां कविः पुरुनिष्ठ ऋतावां धर्ता कृष्टी नामुत मध्यं इद्धः।

साध्वी मकर् देववीं तिन्नो, अद्य यज्ञस्यं जिह्वामं विदाम् गुह्याम्
स आयुराङ्गात् सुरभिर्वसानो भद्रामकर् देवहू तिन्नो, अद्य॥

अक्रन्द दग्निः स्तन यन्नि वद्यौः क्षामा रेरिहद् वीरुधः समजन्।
सद्यो जज्ञानो विही मिद्धो, अख्य दारो दंसी भानुनां भात्यन्तः॥

त्वे वसूनि पुर्वणी कहोतर् दोषा वस्तो रेरिरे यज्ञियांसः।
क्षामे वविश्वा भुवनानि यस् मिन्थ् सः सौ भंगानि दधिरे पावके॥

तुभ्यं ता, अङ्गिरस्तम् विश्वाः सुक् क्षितयः पृथक्।
अग्ने कामाय येमिरे॥

अश्याम् तंकामं मङ्ग्ने तवोत् यश्यामं रयिः रयिवः सुवीरम्
अश्याम् वाजमभि वाजयन् तोऽश्यामद् द्युम्न मज राजरन्ते॥

श्रेष्ठं विष्ठ भार ताङ्ग्ने द्युमन्त माभर।

वसो॑ पुरु॒स् पृह॑ꣳ रु॒यिम्॥

स॒श्विं ता॒नस् त॑न्य॒तू रो॑च न॒स्था, अ॒जरे॑भिर् नानंदद् भिर् यवि॑ष्ठः।
यः पा॑व॒कः पुं॒रुत॑मः पु॒रूणि॑ पृ॒थून् य॒ग्नि रं॑नुयाति॒ भर्व॑न्न॥

आयु॑ष्टे वि॒श्वतो॑ दध द्र॒य म॒ग्निर् वरे॑ण्यः।
पुन॑स्ते प्रा॒ण आ॑ऽय॒न्ति परा॑ यक्ष॒मꣳ सु॒वामि॑ ते॥

आ॒युर्दा, अ॒ग्ने ह॒विषो॑ जुषा॒णो घृ॒त प्र॑तीको घृ॒तयो॑ निरेधि।
घृ॒तं पी॒त्वा मधु॑ चारु॒ गव्यं॑ पि॒तेव॑ पु॒त्रम॒भि रं॑क्ष तादि॒मम्॥

तस्मै॑ ते प्र॒तिह॑र्यते जा॒तवे॑दो विच॑र्षणे।
अग्ने॑ जना॑मि सुष्टु॒ तिम्॥

दि॒वस्परि॑ प्रथ॒मं ज॑ज्ञे, अ॒ग्नि रु॒स्मद् द्वि॑तीयं परि॑ जा॒तवे॑दाः।
तृ॒तीयं म॒प्सु नृ॒मणा॑, अज॑स्र॒ मिन्धा॑न ए॒नं जर॑ते स्वा॒धीः॥

शुचिः॑ पा॒वक॑ व॒न्द्योऽग्ने॑ बृहद् विरो॑चसे।
त्वं घृ॒ते भि॒राहु॑तः॥

दृ॒शा॒नो रु॒क्म उ॒र्व्याव् य॑द् यौद् दु॒र्मर् ष॒ मायुः॑ श्रि॒ये रु॑चा॒नः।
अ॒ग्नि रु॒मृतो॑, अ॒भव॑द् वयो॑भिः यदे॑ नृ॒द्यौर ज॑नयत् सु॒रेताः॑॥

आ य॒दिषे॑ नृ॒पतिं॑ तेज॒ आ॒न॒ट् शुचि॑ रे॒तो नि॑षिक्तं द्यौर॒भीके॑।
अ॒ग्निः श॑र्ध॒ मन॑व॒द्यं यु॒वा॑न॒ग्ग् स्वा॑ धि॒यं ज॑नयत् सू॒दय॑च्च ॥

सते जीयसा॒ मनसा॒ त्वोतं॑ उ॒त शि॑क्षस्-वप्-प्र॒त्-यस्य॑ शि॒क्षोः।
अग्ने॑ रा॒यो नृ॑तं मस्य॒ प्रभू॑तौ भूयामं॑ ते सुष्टु॒त यंश्च॑ वस्वः॑।

अग्ने॑ सह॑न्त॒ माभ॑र द्यु॒म्-नस्य॑ प्रा॒सहां रु॒यिम्।
विश्वा॑ यश् च॑र्ष॒णी र॒भ्यांसा॑ वा॒र्जेषु॑ सा॒सह॑त्।

तम॑ग्ने पृ॒तना॒सह॑ꣳ रु॒यिꣳ स॑हस्व॒ आ भ॑र।
त्वꣳ हि स॒त्यो, अ॒द्भु॑तो दा॒ता वा॒जस्य॑ गोम॑तः॥

उ॒क्षान्ना॑य व॒शान्ना॑य॒ सोमं॑ पृ॒ष्ठाय॑ वे॒धसे॑।
स्तोमै॑र् वि॒धे मा॒ऽग् नये॑॥

व॒द्मा हि॑ सू॒नो, अ॒स्य॑द् म॒सद् वां च॑क्रे, अ॒ग्निर् ज॒नु षा॑ऽज् मा॒न्नम्।
स॒त्वन्नं॑ ऊ॒र् ज॒सन् ऊ॒र्जं॑ धा॒ राजे॑ व॒जे र॒वृके॑ क्षे॒ष् य॒न्तः॥

अ॒ग्न॒ आयूꣳ षि॑ प॒वस् आ॒सु वो॑र् ज॒मिषं॑ च नः।
आ॒रे बा॑धस्व दु॒च्छु ना॑म्॥

अग्ने॑ प॒वस् व॒स् वपां॑, अ॒स्मे वर्चः॑ सु॒वीर्य॑म्
दध॑त्पोषꣳ रु॒यिं म॒यि॑॥

अग्ने॑ पा॒वक॑ रो॒चिषां॑ म॒न्द्रयां॑ दे॒व जि॒ह्वया॑।
आ दे॒वान् व॑क्षि॒ यक्षिं॑ च॥

स नः॑ पा॒वक॑ दी॒दि वो॑ऽग्ने॑ दे॒वाꣳ इ॒हाऽऽव॑ह।
उप॑ य॒ज्ञꣳ ह॒विश् च॑नः॥

अग्निः शुचिं व्रत तमः शुचिर् विप्रः शुचिः कविः।
शुचीं रोचत आहुतः॥

उदग्ने शुचं यस्तवं शुक्रा, भ्राजन्त ईरते।
तव ज्योतीगंष् यर्चयः॥

त्वमग्ने रुद्रो असुरो महो दिवः। त्वं शर्धो मारुतं पृक्ष ईशिषे।
त्वं वातैररुणैर्यासि शङ्खयः। त्वं पूषा विधृतः पांसि नु त्मनां।

देवां देवेषु श्रयद्ध्वम्। प्रथमा द्वितीयेषु श्रयद्ध्वम्।
द्वितीयास् तृतीयेषु श्रयद्ध्वम्। तृतीयाश् चतुर्थेषु श्रयद्ध्वम्।
चतुर्थाः पञ्चमेषु श्रयद्ध्वम्। पञ्चमाः षष्ठीषु श्रयद्ध्वम्।

षष्ठाः सप्तमेषु श्रयद्ध्वम्। सप्तमा, अष्टमेषु श्रयद्ध्वम्।
अष्टमा-नवमेषु श्रयद्ध्वम्। नवमा-दशमेषु श्रयद्ध्वम्।
दशमा, एका दशेषु श्रयद्ध्वम्। एकादशा द्वा दशेषु श्रयद्ध्वम्।
द्वा दशास् त्रयो दशेषु श्रयद्ध्वम्। त्रयो दशाश् चतर् दशेषु श्रयद्ध्वम्।
चतर् दशाः पञ्च दशेषु श्रयद्ध्वम्। पञ्च दशाः षोडशेषु श्रयद्ध्वम्।
षोडशाः सप्त दशेषु श्रयद्ध्वम्। सप्त दशा, अष्टा दशेषु श्रयद्ध्वम्।

अष्टादशा, एकान् नविंशेषु श्रयद्ध्वम्। एकान् नविंशः शा विंशेषु श्रयद्ध्वम्।
विंशा, एक विंशः शेषु श्रयद्ध्वम्। एकविंशः शा द्वा विंशेषु श्रयद्ध्वम्।
द्वा विंशास् त्रयोविंशेषु श्रयद्ध्वम्। त्रयोविंशः शाश् चतर् विंशेषु श्रयद्ध्वम्।
चतर् विंशाः पञ्चविंशेषु श्रयद्ध्वम्। पञ्चविंशः शाः षड् विंशेषु श्रयद्ध्वम्।
षड् विंशाः सप्त विंशेषु श्रयद्ध्वम्। सप्त विंशा, अष्टा विंशेषु श्रयद्ध्वम्।

अष्टा विंशा, एकान् नत्रिंशेषु श्रयद्ध्वम्। एकान् नत्रिंशास् त्रिंशेषु श्रयद्ध्वम्।
त्रिंशा, एकत्रिंशेषु श्रयद्ध्वम्। एकत्रिंशा द्वात्रिंशेषु श्रयद्ध्वम्।
द्वात्रिंशास् त्रयस्त्रिंशेषु श्रयद्ध्वम्।

देवांस् त्रिरेका दशास् त्रिस् त्रयस् त्रिंशाः।

उत्तरे भवत । उत्तर वर्त् मान् उत्तर सत्वानः। यत्कांम इदं जुहोमि।
तन्मे समृद् यताम्। वयग्ं स्याम पतंयो रयी णाम्। भूर्भुवः स्वः स्वाहा॥

अस्त्रायफट्

1.16 Panchanga sagrucchajapeth

सृद्योजातं प्रपद्यामि सृद्योजाताय वै नमो नमः।
भुवे भवे नातिभवे भवस्व माम्। भुवोद्भवाय नमः॥

वामदेवाय नमो ज्येष्ठाय नमश्श्रेष्ठाय नमो रुद्राय नमः कालाय नमः कलविकरणाय
नमो बलविकरणाय नमो बलाय नमो बलप्रमथनाय नमस्सर्वभूतदमनाय नमो
मनोन्मनाय नमः॥

अघोरेभ्योऽथ घोरेभ्यो घोरुघोरंतरेभ्यः।
सर्वेतः सर्व शर्वेभ्यो नमस्ते अस्तु रुद्ररूपेभ्यः॥

तत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि। तन्नो रुद्रः प्रचोदयात्॥

ईशानस्सर्वविद्यानां ईश्वरस्सर्वभूतानां ब्रह्माधिपति-

रब्रह्मणोऽधिपति-रब्रह्मां शिवोमे अस्तु सदाशिवोम्॥

1.16.1 Alternate

हृगं सश् शुचि षद् वसुरन् तरि क्षुसद् धोता वेदिष दति थिर् दरो णसत्।
नृषद् वरुसद् रुत सब् यो मसदब् जा गोजा, ऋतजा, अद्रिजा, ऋतं बृहत्॥

प्रतद् विष्णुंस्तवते वीर्याय । मृगो न भीमः कुंचरो गिरिष्ठाः ।
यस्योरुषु त्रिषु विक्रमणेषु । अधिक्षियन्ति भुवनानि विश्वा ।

त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्धनम् ।
उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय माऽमृतात् ।

तत्स वितुर् वृणीमहे । वयं देवस्य भोजनम् ।
श्रेष्ठं सर्वं धातमं । तुरं भगस्य धीमहि ॥

विष्णुर् योनिं कल्पयतु । त्वष्टां रूपाणि पिंशतु ।
आसिं चतु प्रजापतिः । धाता गर्भं दधातु मे ॥

1.17 Ashtanga Pranamaha

हिरण्यगर्भः समंवर्तताग्रै भूतस्य जातः पतिरेकं आसीत्।
स दाधार पृथिवीं द्यामुतेमां कस्मै देवाय हविषां विधेम॥
ॐ उमा महेश्वराभ्यां नमः (1)

यः प्राणतो निमिषतो महित् वैक इद्राजा जगतो बभूव।

य ईशे, अस्यद् द्विपदश् चतुष्पदः कस्मै देवाय हविषां विधेम॥

ॐ उमा महेश्वराभ्यां नमः (2)

ब्रह्मं जज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद् विसीं मतस् सुरुचो वेन आवः।

स बुध् नियां, उपमा, अस्य विष्टास् सतश्च योनि मसं तश्च विवः॥

ॐ उमा महेश्वराभ्यां नमः (3)

मही द्यौः पृथिवी च न इमं यज्ञं मिमिक्षताम्।

पिपृतां नो-भरीं मभिः॥

ॐ उमा महेश्वराभ्यां नमः (4)

उपंश् वासय पृथिवी मुतद् यां पुरुत्रा ते मनुतां विष्टितं जगत्।

स दुन्दुबे सजू रिन्द्रेण देवैर् दूराद् दवीयो, अपसे धृशत् रून्॥

ॐ उमा महेश्वराभ्यां नमः (5)

अग्ने नयं सुपतां राये, अस्मान् विश्वानि देव वयुनानि विद्वान्।

युयोध् यस्मज् जुहु-राण-मेनो भूर्यिष् ठान्ते नम उक्तिं विधेम॥

ॐ उमा महेश्वराभ्यां नमः (6)

या ते, अग्ने रुद्रिया तनूस् तयानः पाहि तस्यांस्ते स्वाहा याते,

अग्नेऽ याशया रंजाशया हंराशया तनूर् वर्-षिष्ठा-गह्वरेष्-ठोग्रं वचो,

अपा वधीं त्वेषव् वचो, अपां वधीग् स्वाहा॥

या ते अग्ने रुद्रिया तनूस्तयां नः पाहि तस्यांस्ते स्वाहा।

ॐ उमा महेश्वराभ्यां नमः (7)

इमं यमप् प्रस् तुर माहि सीदाङ्-गिरोभिःf पितृभिःस् संविदानः।

आत्वा मन्त्राः कवि शस्ता वंहन्-त्वेना रांजन्. हविषां माद यस्व ॥

ॐ उमा महेश्वराभ्यां नमः (8)

उरसा शिरसा दृष्ट्या मनसा वचसा तथा ।

पद्भ्यां कराभ्यां कर्णाभ्यां प्रणा मोष्टाङ्ग उच्यते ॥

2 Laghunnyasam

ॐ अथात्मानं शिवात्मानं श्री रुद्ररूप-न्ध्यायेत् ॥

शुद्धस्फटिक सङ्काशन् त्रिनेत्रम् पञ्च वक्त्रकम् ।

गङ्गाधरन् दशभुजं सर्वा भरण भूषितम् ॥

नीलग्रीवं शशाङ्काङ्कन् नाग यज्ञोप वीतिनम् ।

व्याघ्र चर्मोत् तरीयञ्च वरेण्य मभय प्रदम् ॥

कमण्डल-वक्ष सूत्राणान् धारिणं शूल पाणिनम् ।

ज्वलन्तम् पिङ्ग लजटा शिखा मुह्योत धारिणम् ॥

वृष स्कन्ध समारूढं उमा देहार्थ धारिणम् ।

अमृतेनाप् लुप्तं शान्तन् दिव्य भोग समन्वितम् ॥

दिग् देवता समा युक्तं सुरासुर नमस्कृतम् ।

नित्यञ्च चशाश्व तं शुद्धन् ध्रुव-मक्षर-मव्ययम् ।

सर्व व्यापिन-मीशानं रुद्रं-वै विश्वरूपिणम् ।
एवन् ध्यात्वा द्विजस् सम्यक् ततो यजनमारभेत् ॥

अथातो रुद्रस् नानार् चना भिषेक विधिं-व्यां क्षयास्यामः ।
आदित एव तीर्थेस् नात्वा, उदेत्य शुचिः ।
प्रयतो ब्रह्मचारी शुक्लवासा देवा भिमुखस् स्थित्वा,
आत्मनि देवतास् स्थापयेत् ॥

प्रजनने ब्रह्मा तिष्ठतु ।
पादयोर् विष्णुस्तिष्ठतु ।
हस्तयोर् हरस्तिष्ठतु ।
बाह्वो रिन्द्रस्तिष्ठतु ।
जठरे-ऽअग्निस्तिष्ठतु ।
हृदये शिवस्तिष्ठतु ।
कण्ठे वसवस्तिष्ठन्तु ।
वक्त्रे सरस्वती तिष्ठतु ।
नासिकयोर्-वायुस्तिष्ठतु ।
नयनयोश्-चन्द्रा दित्यौ तिष्ठेताम् ।
कर्णयो रश्विनौ तिष्ठेताम् ।
ललाटे रुद्रास्तिष्ठन्तु ।
मूर्ध्-न्यादित्-यास्तिष्ठन्तु ।
शिरसि महादेवस्तिष्ठतु ।
शिखायां-वाँमदेवास्तिष्ठतु ।
पृष्ठे पिनाकी तिष्ठतु ।
पुरतश्-शूली तिष्ठतु ।
पार्श् वयोश् शिवा शङ्करौ तिष्ठेताम् ।

सर्वतो वायुस्तिष्ठतु ।

ततो बहिस् सर्वतो-ऽग्निर् ज्वाला माला-परि वृतस्तिष्ठतु ।

सर्वेषु वङ्गेषु सर्वा देवता यथास्थानन्-तिष्ठन्तु ।

मागं रक्षन्तु ।

अग्निर्मे वाचि श्रितः । वाघृदये । हृदय-म्मयि । अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।

वायुर्मे प्राणे श्रितः । प्राणो हृदये । हृदय-म्मयि । अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।

सूर्यो मे चक्षुषि श्रितः । चक्षुर् हृदये । हृदय-म्मयि । अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।

चन्द्रमा मे मनसि श्रितः । मनो हृदये । हृदय-म्मयि । अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।

दिशो मे श्रोत्रे श्रिताः । श्रोत्रगुं हृदये । हृदय-म्मयि । अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।

आपो मे रेतसि श्रिताः । रेतो हृदये । हृदय-म्मयि । अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।

पृथिवी मे शरीरे श्रिता । शरीरगुं हृदये । हृदय-म्मयि । अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।

ओषधि वनस्पतयो मे लोमसु श्रिताः । लोमानि हृदये । हृदय-म्मयि ।

अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।

इन्द्रो मे बले श्रितः । बलगुं हृदये । हृदय-म्मयि । अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।

पर्जन्यो मे मूर्धनि श्रितः । मूर्धा हृदये । हृदय-म्मयि । अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।

ईशानो मे मन्यौ श्रितः । मन्युर् हृदये । हृदय-म्मयि । अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।

आत्मा मं आत्मनि श्रितः । आत्मा हृदये । हृदय-म्मयि ।

अहममृते । अमृत-म्ब्रह्मणि ।

पुनर्म आत्मा पुनरा युरागात् । पुनः प्राणः पुनरा कृतमागात् ।

वैश्वानरो रुश्मिभिर् वा वृधानः ।

अन्तस् तिष् ठत्व मृतस्य गोपाः ॥

अस्य श्री रुद्राध्याय प्रश्न महामन्त्रस्य,

अघोर ऋषिः,

अनुष्टुप्-छन्दः,

सङ्कर्षण मूर्ति स्वरूपो यो-ऽसावादित्यः परमपुरुष-स्स एष रुद्रो देवता ।
नमश् शिवायेति बीजम् ।
शिवत रायेति शक्तिः ।
महा देवा येति कीलकम् ।
श्री साम्ब सदाशिव प्रसाद सिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः ॥

ॐ अग्निहोत्रात्मने अङ्गुष्ठाभ्या-न्नमः ।
दर्शपूर्ण मासात्मने तर्जनीभ्या-न्नमः ।
चातुर्मास्यात्मने मध्यमाभ्या-न्नमः ।
निरूढ पशुबन्धात्मने अनामिकाभ्या-न्नमः ।
ज्योतिष्टोमात्मने कनिष्ठिकाभ्या-न्नमः ।
सर्वक्रत्वात्मने करतल करपृष्ठाभ्या-न्नमः ॥

अग्निहोत्रात्मने हृदयाय नमः ।
दर्शपूर्ण मासात्मने शिरसे स्वाहा ।
चातुर्मास्यात्मने शिखायै वषट् ।
निरूढ पशुबन्धात्मने कवचाय हुम् ।
ज्योतिष्टोमात्मने नेत्रत्रयाय वौषट् ।
सर्वक्रत्वात्मने अस्त्रायफट् । भूर्भुवस्सुवरोमिति दिग्बन्धः ॥

ध्यानं

आपाताल-नभस्स्थलान्त-भुवन-ब्रह्माण्ड-माविस्फुरत्-
ज्योति-स्स्फाटिक-लिङ्ग-मौलि-विलसत्-पूर्णेन्दु-वान्तामृतैः ।
अस्तोकाप्लुत-मेक-मीश-मनिशं रुद्रानु-वाकाञ्जपन्
ध्याये-दीप्सित-सिद्ध्ये ध्रुवपदं-विँप्रो-ऽभिषिञ्चे-च्चिवम् ॥

ब्रह्माण्ड व्याप्तदेहा भसित हिमरुचा भासमाना भुजङ्गैः
कण्ठे कालाः कपर्दाः कलित-शशिकला-श्चण्ड कोदण्ड हस्ताः ।
त्र्यक्षा रुद्राक्षमालाः प्रकटितविभवा-श्शाम्भवा मूर्तिभेदाः
रुद्रा-श्श्रीरुद्रसूक्त-प्रकटितविभवा नः प्रयच्चन्तु सौख्यम् ॥

ओ-ङ्गणानां-न्त्वा गुणपतिगं हवामहे कवि-ङ्कवीनामुपमश्रवस्तमम् ।
ज्येष्ठराज-म्ब्रह्मणा-म्ब्रह्मणस्पद आ नः शृण्वन्नूतिभिस्सीद सादनम् ॥
महागणपतये नमः ॥

श-ञ्च मे मयंश्च मे प्रिय-ञ्च मे-ऽनुकामश्च
मे कामंश्च मे सौमनसश्च मे भद्र-ञ्च मे
श्रेयंश्च मे वस्यंश्च मे यशंश्च मे भगंश्च मे
द्रविण-ञ्च मे युन्ता च मे धर्ता च मे क्षेमंश्च मे
धृतिंश्च मे विश्वं-ञ्च मे महंश्च मे संविच्च मे
ज्ञात्रं-ञ्च मे सूत्रं मे प्रसूत्रं मे सीरं-ञ्च मे
लयश्च मे ऋत-ञ्च मे-ऽमृतं-ञ्च मे-ऽयक्ष्म-ञ्च
मे-ऽनामयच्च मे जीवातुंश्च मे दीर्घायुत्व-ञ्च
मे-ऽनमित्र-ञ्च मे-ऽभयं-ञ्च मे सुग-ञ्च मे
शयनं-ञ्च मे सूषा च मे सुदिनं-ञ्च मे ॥

ॐ शान्ति-शान्ति-शान्तिः ॥

3 श्री रुद्रप्रश्नः - नमकप्रश्नः

ओं नमो भगवते रुद्राय ॥

3.1 ॥ प्रथम अनुवाक ॥

ओं नमस्ते रुद्र मन्यवं उतोतु इषवे नमः ।
नमस्ते अस्तु धन्वने बाहुभ्यामुत ते नमः । 1 ।

या तु इषुः शिवतमा शिवं बभूव ते धनुः ।
शिवा शरव्यां या तव तया नो रुद्र मृडय । 2 ।

या ते रुद्र शिवा तनूरघोराऽपापकाशिनी ।
तया नस्तनुवा शन्तमया गिरिशन्ताभिचांकशीहि । 3 ।

यामिषुं गिरिशन्त हस्ते बिभर्ष्यस्तवे ।
शिवां गिरित्र तां कुरु मा हिंसीः पुरुषं जगत् । 4 ।

शिवेन वचसा त्वा गिरिशाच्छावदामसि ।
यथा नः सर्वमिज्जगदयक्ष्मगं सुमना असत् । 5 ।

अध्यवोचदधिवक्ता प्रथमो दैव्यो भिषक् ।
अहीगंश्च सर्वाञ्जम्भयन्त्सर्वाश्च यातुधान्यः । 6 ।

असौ यस्ताम्रो अरुण उत बभ्रुः सुमङ्गलः ।
ये चेमागं रुद्रा अभितो दिक्षु श्रिताः

संहस्रशोऽवैषागुं हेडं ईमहे । 7 ।

असौ योऽवसर्पति नीलंग्रीवो विलोहितः ।
उतैनं गोपा अदृशन्नदृशन्नुदहार्यः । 8 ।

उतैनं विश्वां भूतानि स दृष्टो मृडयाति नः ।
नमो अस्तु नीलंग्रीवाय सहस्राक्षाय मीढुषे । 9 ।

अथो ये अस्य सत्त्वानोऽहं तेभ्योऽकरन्नमः ।
प्रमुञ्च धन्वंनस्त्वमुभयोरार्त्नियोज्याम् । 10 ।

याश्च ते हस्त इषवः परा ता भगवो वप ।
अवतत्य धनुस्तवगं सहस्राक्ष शतेषुधे । 11 ।

निशीर्य शल्यानां मुखां शिवो नः सुमनां भव ।
विज्यं धनुः कपर्दिनो विशल्यो बाणवागं उत । 12 ।

अनेशन्नस्येषव आभुरस्य निषङ्गथिः ।
या ते हेतिर्मीढुष्टम हस्ते बभूव ते धनुः । 13 ।

तयाऽस्मान् विश्वतस्त्वमयक्ष्मया परिबभुज ।
नमस्ते अस्त्वायुं धायानां तताय धृष्णवे । 14 ।

उभाभ्यामुत ते नमो बाहुभ्यां तव धन्वने ।
परिते धन्वंनो हेतिरस्मान्वृणक्तु विश्वतः । 15 ।

अथो य इ॒षुधि॒स्तवा॒रे अ॒स्मन्नि॒धेहि॒ तम् ॥ 16 ॥

नम॑स्ते अस्तु भगवन्विश्वेश्व॒राय॑ महादे॒वाय॑
त्र्यम्ब॒काय॑ त्रिपुरान्त॒काय॑ त्रिका॒ग्निका॒लाय॑
काला॒ग्निरु॒द्राय॑ नीलक॒ण्ठाय॑ मृत्युज्ज॒याय॑
सर्वेश्व॒राय॑ सदाशि॒वाय॑ श्रीमन्महादे॒वाय॑ नमः ॥ 17 ॥

3.2 ॥ द्वितीय अनुवाक ॥

नमो॑ हिर॑ण्यबा॒हवे॑ सेना॒न्ये दि॒शां च॒ पत॑ये नमो॑₁
नमो॑ वृ॒क्षेभ्यो॑ हरि॑केशेभ्यः पशू॒नां पत॑ये नमो॑₂
नमः॑ स॒स्मिज्जं॒राय॑ त्विषी॑मते पथी॒नां पत॑ये नमो॑₃
नमो॑ ब॒भ्लुशा॑यं वि॒व्याधि॑नेऽन्ना॒नां पत॑ये नमो॑₄
नमो॑ हरि॑केशा॒योप॒वीति॑ने पु॒ष्टा॒नां पत॑ये नमो॑₅
नमो॑ भ॒वस्य॑ हे॒त्यै जग॑तां पत॑ये नमो॑₆
नमो॑ रु॒द्राया॑तता॒विने॑ क्षे॒त्रा॒णां पत॑ये नमो॑₇
नमः॑ सू॒ताया॑ह॒न्त्याय॑ वना॒नां पत॑ये नमो॑₈
नमो॑ रोहि॑ताय स्थ॒पत॑ये वृ॒क्षा॒णां पत॑ये नमो॑₉
नमो॑ म॒न्त्रि॒णे वा॒णिजा॑य कक्षा॒णां पत॑ये नमो॑₁₀
नमो॑ भुव॒न्तये॑ वा॒रिव॑स्कृ॒तायौष॑धी॒नां पत॑ये नमो॑₁₁
नम॑ उ॒च्चैर्घो॑षा॒याक्र॑न्दय॑ते पत्ती॒नां पत॑ये नमो॑₁₂
नमः॑ कृ॒त्स्न॒वी॒ताय॑ धाव॑न्ते सत्त्वं॒नां पत॑ये नमः॑₁₃ ॥2॥

3.3 ॥ तृतीय अनुवाक ॥

नमः सहमानाय निव्याधिनं आव्याधिनीनां पतये नमो₁
नमः ककुभाय निषङ्गिणे स्तेनानां पतये नमो₂
नमो निषङ्गिणं इषुधिमते तस्कंराणां पतये नमो₃
नमो वज्रंते परिवज्रंते स्तायूनां पतये नमो₄
नमो निचेरवे परिचरायारण्यानां पतये नमो₅
नमः सृकाविभ्यो जिघागंसद्भ्यो मुष्णतां पतये नमो₆
नमोऽसिमद्भ्यो नक्तज्वरंद्भ्यः प्रकृन्तानां पतये नमो₇
नम उष्णीषिणे गिरिचरायं कुलुञ्चानां पतये नमो₈
नम इषुमद्भ्यो धन्वाविभ्यश्च वो नमो₉
नम आतन्वानेभ्यः प्रतिदधानेभ्यश्च वो नमो₁₀
नम आयच्छंद्भ्यो विसृजद्भ्यश्च वो नमो₁₁
नमोऽस्यंद्भ्यो विध्यंद्भ्यश्च वो नमो₁₂
नम आसीनेभ्यः शयानेभ्यश्च वो नमो₁₃
नमः स्वपद्भ्यो जाग्रद्भ्यश्च वो नमो₁₄
नमस्तिष्ठंद्भ्यो धावद्भ्यश्च वो नमो₁₅
नमः सभाभ्यः सभापतिभ्यश्च वो नमो₁₆
नमो अश्वेभ्योऽश्वपतिभ्यश्च वो नमः₁₇ ॥ 3 ॥

3.4 ॥ चतुर्थ अनुवाक ॥

नम आव्याधिनीभ्यो विविध्यन्तीभ्यश्च वो नमो₁
नम उगणाभ्यस्तृगंहतीभ्यश्च वो नमो₂
नमो गृत्सेभ्यो गृत्सपतिभ्यश्च वो नमो₃
नमो व्रातेभ्यो व्रातपतिभ्यश्च वो नमो₄
नमो गुणेभ्यो गुणपतिभ्यश्च वो नमो₅

नमो विरूपेभ्यो विश्वरूपेभ्यश्च वो नमो⁶
नमो महद्भ्यः, क्षुल्लकेभ्यश्च वो नमो⁷
नमो रथिभ्योऽरथेभ्यश्च वो नमो⁸
नमो रथेभ्यो रथपतिभ्यश्च वो नमो⁹
नमः सेनाभ्यः सेनानिभ्यश्च वो नमो¹⁰
नमः, क्षत्तृभ्यः सङ्ग्रहीतृभ्यश्च वो नमो¹¹
नमस्तक्षभ्यो रथकारेभ्यश्च वो नमो¹²
नमः कुलालेभ्यः कुमरिभ्यश्च वो नमो¹³
नमः पुज्जिष्टेभ्यो निषादेभ्यश्च वो नमो¹⁴
नम इषुकृद्भ्यो धन्वकृद्भ्यश्च वो नमो¹⁵
नमो मृगयुभ्यः श्वनिभ्यश्च वो नमो¹⁶
नमः श्वभ्यः श्वपतिभ्यश्च वो नमः¹⁷ ॥ 4 ॥

3.5 ॥ पञ्चम अनुवाक ॥

नमो भुवाय च रुद्राय च¹
नमः शर्वाय च पशुपतये च²
नमो नीलंग्रीवाय च शित्तिकण्ठाय च³
नमः कपर्दिने च व्युप्तकेशाय च⁴
नमः सहस्राक्षाय च शतधन्वने च⁵
नमो गिरिशाय च शिपिविष्टाय च⁶
नमो मीढुष्टमाय चेषुमते च⁷
नमो ह्रस्वाय च वामनाय च⁸
नमो बृहते च वर्षीयसे च⁹
नमो वृद्धाय च संवृध्वने च¹⁰
नमो अग्रियाय च प्रथमाय च¹¹

नमं आ॒शवे॑ चाजि॒राय॑ च॒₁₂
नमः॑ शीघ्रि॑याय च॒ शी॒भ्याय॑ च॒₁₃
नमं ऊ॒र्म्याय॑ चावस्व॒न्याय॑ च॒₁₄
नमः॑ स्रोत॒स्याय॑ च॒ द्वी॒प्याय॑ च॒₁₅ ॥ 5 ॥

3.6 ॥ षष्ठम अनुवाक ॥

नमो॑ ज्ये॒ष्ठाय॑ च कनि॒ष्ठाय॑ च॒₁
नमः॑ पूर्॒वजाय॑ चाप॒रजाय॑ च॒₂
नमो॑ मध्य॒माय॑ चापग॒ल्भाय॑ च॒₃
नमो॑ जघ॒न्याय॑ च॒ बु॒ध्नि॑याय च॒₄
नमः॑ सो॒भ्याय॑ च॒ प्र॒ति॒स॒र्याय॑ च॒₅
नमो॑ या॒म्याय॑ च॒ क्षे॒म्याय॑ च॒₆
नमं उ॒र्व॒र्याय॑ च॒ ख॒ल्याय॑ च॒₇
नमः॑ श्लो॒क्याय॑ चाऽवसा॒न्याय॑ च॒₈
नमो॑ व॒न्याय॑ च॒ कक्ष्याय॑ च॒₉
नमः॑ श्र॒वाय॑ च॒ प्र॒ति॒श्र॒वाय॑ च॒₁₀
नमं आ॒शु॒षे॒णाय॑ चा॒शु॒रं॒थाय॑ च॒₁₁
नमः॑ शू॒राय॑ चाव॒भि॒न्द॒ते च॒₁₂
नमो॑ व॒र्मि॒णे च॒ व॒रू॒थि॒ने च॒₁₃
नमो॑ बि॒ल्मि॒ने च॒ क॒व॒चि॒ने च॒₁₄
नमः॑ श्रु॒ताय॑ च॒ श्रु॒त॒से॒नाय॑ च॒₁₅ ॥ 6 ॥

3.7 ॥ सप्तम अनुवाक ॥

नमो॑ दु॒न्दु॒भ्या॑य चा॒ह॒न॒न्या॑य च॒₁
नमो॑ धृ॒ष्ण॒वे॑ च प्र॒मृ॒शाय॑ च॒₂
नमो॑ दू॒ताय॑ च प्र॒हि॒ताय॑ च॒₃
नमो॑ नि॒ष॒ङ्गि॑णे॒ चेषु॑धि॒मते॑ च॒₄
नम॑स्ती॒क्ष्णेष॑वे चा॒यु॒धिने॑ च॒₅
नमः॑ स्वा॒यु॒धाय॑ च सु॒ध॒न्व॑ने च॒₆
नमः॑ सु॒त्याय॑ च प॒थ्याय॑ च॒₇
नमः॑ का॒ट्या॑य च नी॒प्या॑य च॒₈
नमः॑ सू॒द्याय॑ च सर॒स्याय॑ च॒₉
नमो॑ ना॒द्याय॑ च वैश॒न्ताय॑ च॒₁₀
नमः॑ कू॒प्या॑य चाव॒ट्या॑य च॒₁₁
नमो॑ व॒र्ष्या॑य चाव॒र्ष्याय॑ च॒₁₂
नमो॑ मे॒घ्या॑य च वि॒द्यु॒त्याय॑ च॒₁₃
नम॑ ई॒ध्रिया॑य चात॒प्या॑य च॒₁₄
नमो॑ वा॒त्याय॑ च रे॒ष्मि॑याय च॒₁₅
नमो॑ वास्त॒व्या॑य च वास्तु पा॒य च॒₁₆ ॥ 7 ॥

3.8 ॥ अष्टम अनुवाक ॥

नमः॑ सो॒माय॑ च रु॒द्राय॑ च॒₁
नम॑स्ता॒म्राय॑ चा॒रु॒णाय॑ च॒₂
नमः॑ श॒ङ्गाय॑ च प॒शु॒पत॑ये च॒₃
नम॑ उ॒ग्राय॑ च भी॒माय॑ च॒₄
नमो॑ अ॒ग्रेव॒धाय॑ च दू॒रेव॒धाय॑ च॒₅
नमो॑ ह॒न्त्रे॑ च ह॒नी॑यसे च॒₆

नमो वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यो⁷
नमस्ताराय नमश्शम्भवे च मयोभवे च⁸
नमः शङ्कराय च मयस्कराय च⁹
नमः शिवाय च शिवतराय च¹⁰
नमस्तीर्थाय च कूल्याय च¹¹
नमः पार्याय चावार्याय च¹²
नमः प्रतरणाय चोत्तरणाय च¹³
नम आतार्याय चालाद्याय च¹⁴
नमः शष्प्याय च फेन्याय च¹⁵
नमः सिकृत्याय च प्रवाह्याय च¹⁶ ॥ 8 ॥

3.9 ॥ नवम अनुवाक ॥

नम इरिण्याय च प्रपृथ्याय च¹
नमः किङ्शिलाय च क्षयणाय च²
नमः कपर्दिने च पुलस्तये च³
नमो गोष्ठ्याय च गृह्याय च⁴
नमस्तल्प्याय च गेह्याय च⁵
नमः काट्याय च गह्वरेष्ठाय च⁶
नमो हृदय्याय च निवेष्याय च⁷
नमः पाङ्गु सव्याय च रजस्याय च⁸
नमः शुष्क्याय च हरित्याय च⁹
नमो लोप्याय चोलप्याय च¹⁰
नम ऊर्व्याय च सूर्म्याय च¹¹
नमः पुण्याय च पर्णशृङ्गाय च¹²
नमोऽपगुरमाणाय चाभिघ्नते च¹³

नमं आखिखदते चं प्रखिखदते च¹⁴
नमो वः किरिकेभ्यो देवानागुं हृदयेभ्यो¹⁵
नमो विक्षीणकेभ्यो नमो विचिन्वत्केभ्यो¹⁶
नमं आनिर् : 17॥9॥

3.10 ॥ दशम अनुवाक ॥

द्रापे अन्धंसस्पते दरिद्रन्नीललोहित ।
एषां पुरुषाणामेषां पशूनां मा भेरमाऽरो
मो एषां किञ्चनाममत् । 1 ।

या ते रुद्र शिवा तनूः शिवा विश्वाहंभेषजी ।
शिवा रुद्रस्यं भेषजी तयां नो मृड जीवसे । 2 ।

इमागं रुद्राय तवसे कपर्दिने
क्षयद्वीराय प्रभरामहे मतिम् ।
यथा नः शमसद्विपदे चतुष्पदे
विश्वं पुष्टं ग्रामे अस्मिन्ननातुरम् । 3 ।

मृडा नो रुद्रोत नो मयस्कृधि
क्षयद्वीराय नमसा विधेम ते ।
यच्छं च योश्च मनुरायजे
पिता तदश्याम तव रुद्र प्रणीतौ । 4 ।

मा नो महान्तमुत मा नो अर्भकं
मा न उक्षन्तमुत मा न उक्षितम् ।

मा नोऽवधीः पितरं मोत मातरं
प्रिया मा नस्तनुवो रुद्र रीरिषः । 5 ।

मा नस्तोके तनये मा न आयुषि
मा नो गोषु मा नो अश्वेषु रीरिषः ।
वीरान्मा नो रुद्र भामितोऽवधीर्हविष्मन्तो
नमसा विधेम ते । 6 ।

आरात्ते गोघ्न उत पूरुषघ्ने क्षयद्वीराय
सुम्नस्मे ते अस्तु ।
रक्षां च नो अधिं च देव ब्रूह्यधां च नः
शर्म यच्छ द्विबर्हाः । 7 ।

स्तुहि श्रुतं गर्तसदं युवानं मृगन्न
भीममुपहत्नुमुग्रम् ।
मृडा जरित्रे रुद्र स्तवानो अन्यन्ते
अस्मन्निवपन्तु सेनाः । 8 ।

परिणो रुद्रस्य हेतिर्वृणक्तु परि त्वेषस्य
दुर्मति रंघायोः ।
अवं स्थिरा मघवद्भ्यस्तनुष्व मीढ्वंस्तोकाय
तनयाय मृडय । 9 ।

मीढुष्टम् शिवंतम शिवो नः सुमनां भव ।
परमे वृक्ष आयुधन्निधाय कृत्तिं वसान्
आचर पिनाकं बिभ्रदागंहि । 10 ।

विकिरिद् विलोहित नमस्ते अस्तु भगवः ।
यास्ते सहस्रगं हेतयोन्यमस्मन्निवंपन्तु ताः । 11

सहस्राणि सहस्रधा बाहुवोस्तव हेतयः ।
तासामीशानो भगवः पराचीना मुखा कृधि ॥ 12 ॥

3.11 ॥ एकादश अनुवाक ॥

सहस्राणि सहस्रशो ये रुद्रा अधि भूम्याम् ।
तेषागं सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि । 1 ।

अस्मिन्महत्यर्णवेऽन्तरिक्षे भुवा अधि ।
नीलंग्रीवाः शितिकण्ठाः शर्वा अधः क्षमाचराः ।
नीलंग्रीवाः शितिकण्ठा दिवगं रुद्रा उपश्रिताः ।
ये वृक्षेषु सस्पिज्जरा नीलंग्रीवा विलोहिताः ।
ये भूतानामधिपतयो विशिखासः कपर्दिनः ।
ये अन्नैषु विविध्यन्ति पात्रेषु पिबन्तो जनान् ।
ये पथां पथिरक्षय ऐलबृदा यव्युधः ।
ये तीर्थानि प्रचरन्ति सृकावन्तो निषङ्गिणः ।
य एतावन्तश्च भूयागंसश्च दिशो रुद्रा वितस्थिरे ।
तेषागं सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि । 2 ।

नमो रुद्रेभ्यो ये पृथिव्यां येऽन्तरिक्षे ये दिवि
येषामन्नं वातो वरुषमिषं वस्तेभ्यो दश प्राचीर्दश
दक्षिणा दश

प्र॒तीची॒र्दशोदी॑ची॒र्दशो॒र्ध्वास्ते॒भ्यो नम॑स्ते नो
मृ॒डयन्तु॑ ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो द्वेष्टि तं
वो जम्भे॑ दधामि ॥ 3 ॥

3.12 Epilogue

त्र्य॑म्बकं यजामहे सुग॒न्धिं पु॑ष्टिव॒र्धनम् ।
उ॒र्वा॒रु॒कमि॑व॒ बन्ध॑नान्मृत्यो॒र्मुक्षी॑य॒ माऽमृता॑त् । 1 ।

यो रु॒द्रो अ॒ग्नौ यो अ॒प्सु य ओष॑धीषु यो रु॒द्रो
विश्वा॑ भुव॑ना वि॒वेश॑ तस्मै॑ रु॒द्राय॑ नमो॑ अस्तु । 2 ।

तमुं॑ ष्टुहि॒ यः स्वि॒षुः सु॒धन्वा॑
यो विश्व॑स्य॒ क्षय॑न्ति भेष॒जस्य॑ ।
यक्ष्वा॑म॒हे सौ॑म॒न॒साय॑ रु॒द्रं
नमो॑भिर्दे॒वमसु॑रं दुवस्य । 3 ।

अ॒यं मे॒ हस्तो॑ भग॑वान॒यं मे॒ भग॑वत्तरः ।
अ॒यं मे॑ वि॒श्वभे॑षजोऽय॒गं शि॒वाभि॑मर्शनः । 4 ।

ये ते॑ स॒हस्रं॑म॒युतं॑ पाशा॒ मृत्यो॑ म॒र्त्याय॑ हन्त॑वे ।
तान् य॒ज्ञस्य॑ मा॒यया॑ सर्वा॒नव॑यजामहे ।
मृ॒त्यवे॒ स्वाहा॑ मृ॒त्यवे॒ स्वाहा॑ ।
ओं नमो॑ भगवते रु॒द्राय॑ वि॒ष्णवे॑ मृत्यु॑र्मे पा॒हि ॥ 5 ॥

प्रा॒णानां॑ ग्रन्थि॒रसि॑ रु॒द्रो मां॑ वि॒शान्त॑कः ।

तेनान्नेनाप्यायस्व । सदाशिवोम् ॥ 6 ॥

ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः ॥

4 ॥ श्री रुद्रप्रश्नः - चमकप्रश्नः ॥

4.1 ॥ प्रथम अनुवाक ॥

ओं अग्नाविष्णू सृजोषसेमा वर्धन्तु वां गिरः ।
द्युम्नैर्वाजैर्भिरागतम् ।

वाजंश्च मे प्रसवश्च मे प्रयतिश्च मे प्रसितिश्च मे
धीतिश्च मे क्रतुश्च मे स्वरंश्च मे श्लोकंश्च मे
श्रावश्च मे श्रुतिंश्च मे ज्योतिंश्च मे सुवंश्च मे
प्राणश्च मेऽपानश्च मे व्यानश्च मेऽसुंश्च मे
चित्तं च म आधीतं च मे वाक्च मे मनश्च मे
चक्षुश्च मे श्रोत्रं च मे दक्षंश्च मे बलं च म
ओजंश्च मे सहंश्च म आयुश्च मे जरा च म
आत्मा च मे तनूश्च मे शर्म च मे वर्म च
मेऽङ्गानि च मेऽस्थानि च मे परूग्ंषि च मे
शरीराणि च मे ॥ 1 ॥

4.2 ॥ द्वितीय अनुवाक ॥

ज्यैष्ठ्यं च म आधिपत्यं च मे मन्युश्च मे
भामंश्च मेऽमंश्च मेऽम्भंश्च मे जेमा च मे

महि॒मा च॑ मे वरि॒मा च॑ मे प्रथि॒मा च॑ मे
व॒र्ष्मा च॑ मे द्राघु॒या च॑ मे वृ॒द्धं च॑ मे
वृ॒द्धिंश्च॑ मे स॒त्यं च॑ मे श्र॒द्धा च॑ मे जग॑च्च मे
धनं॑ च मे वशं॑श्च मे त्विषिं॑श्च मे क्री॒डा च॑ मे
मोदं॑श्च मे जा॒तं च॑ मे जनि॑ष्यमाणं च मे
सू॒क्तं च॑ मे सुकृ॑तं च मे वि॒त्तं च॑ मे
वेद्यं॑ च मे भू॒तं च॑ मे भवि॑ष्यच्च मे
सु॒गं च॑ मे सु॒पथं॑ च म ऋ॒द्धं च॑ म
ऋ॒द्धिंश्च॑ मे क्लृ॒प्तं च॑ मे क्लृ॒प्तिंश्च॑ मे
म॒तिश्च॑ मे सु॒म॒तिश्च॑ मे ॥ 2 ॥

4.3 ॥ तृतीय अनुवाक ॥

शं च॑ मे मयं॑श्च मे प्रि॒यं च॑ मेऽनु॒का॒मश्च॑ मे
का॒मंश्च॑ मे सौम॒न॒सश्च॑ मे भ॒द्रं च॑ मे श्रेयं॑श्च मे
वस्यं॑श्च मे यशं॑श्च मे भगं॑श्च मे द्रवि॑णं च मे
य॒न्ता च॑ मे ध॒र्ता च॑ मे क्षे॒मंश्च॑ मे धृ॒तिंश्च॑ मे
वि॒श्वं च॑ मे महं॑श्च मे स॒वि॒च्चं मे ज्ञा॒त्रं च॑ मे
सू॒श्च मे प्र॒सू॒श्च मे सी॒रं च॑ मे ल॒यश्च॑ म
ऋ॒तं च॑ मेऽमृ॑तं च मेऽय॒क्ष्मं च॑
मेऽना॑मयच्च मे जी॒वातुं॑श्च मे दी॒र्घायु॑त्वं च
मेऽन॑मित्रं च मेऽभ॑यं च मे सु॒गं च॑ मे
शय॑नं च मे सू॒षा च॑ मे सु॒दिनं॑ च मे ॥ 3 ॥

4.4 ॥ चतुर्थ अनुवाक ॥

ऊर्क्चं मे सूनृतां च मे पयंश्च मे रसंश्च मे
घृतं चं मे मधुं च मे सग्धिंश्च मे सपीतिश्च मे
कृषिंश्च मे वृष्टिंश्च मे जैत्रं च म औद्भिद्यं च मे
रयिंश्च मे रायंश्च मे पुष्टं चं मे पुष्टिंश्च मे
विभु चं मे प्रभु चं मे बहु चं मे भूयंश्च मे
पूर्णं चं मे पूर्णतरं च मेऽक्षितिश्च मे
कूयंवाश्च मेऽन्नं च मेऽक्षुच्च मे व्रीहयंश्च मे
यवांश्च मे माषांश्च मे तिलांश्च मे मुद्गाश्च मे
खल्वांश्च मे गोधूमांश्च मे मसुरांश्च मे
प्रियङ्गवश्च मेऽणवश्च मे श्यामकांश्च मे
नीवारांश्च मे ॥ 4 ॥

4.5 ॥ पञ्चम अनुवाक ॥

अश्मां च मे मृत्तिका च मे गिरयंश्च मे पर्वताश्च मे
सिकताश्च मे वनस्पतयश्च मे हिरण्यं च
मेऽयंश्च मे सीसं च मे त्रपुंश्च मे श्यामं चं मे
लोहं चं मेऽग्निंश्च म आपंश्च मे वीरुधंश्च म
ओषधयश्च मे कृष्टपृच्यं चं मेऽकृष्टपृच्यं चं मे
ग्राम्याश्च मे पशवं आरण्याश्च यज्ञेन कल्पन्तां
वित्तं च मे वित्तिंश्च मे भूतं चं मे भूतिंश्च मे
वसुं च मे वसुतिंश्च मे कर्म च मे शक्तिंश्च
मेऽर्थंश्च म एमंश्च म इतिंश्च मे गतिंश्च मे ॥ 5 ॥

4.6 ॥ षष्ठम अनुवाक ॥

अग्निश्च म इन्द्रश्च मे सोमश्च म इन्द्रश्च मे
सविता च म इन्द्रश्च मे सरस्वती च म इन्द्रश्च मे
पूषा च म इन्द्रश्च मे बृहस्पतिश्च म इन्द्रश्च मे
मित्रश्च म इन्द्रश्च मे वरुणश्च म इन्द्रश्च मे
त्वष्टा च म इन्द्रश्च मे धाता च म इन्द्रश्च मे
विष्णुश्च म इन्द्रश्च मेऽश्विनौ च म इन्द्रश्च मे
मरुतश्च म इन्द्रश्च मे विश्वे च मे देवा इन्द्रश्च मे
पृथिवी च म इन्द्रश्च मेऽन्तरिक्षं च म इन्द्रश्च मे
द्यौश्च म इन्द्रश्च मे दिशश्च म इन्द्रश्च मे
मूर्धा च म इन्द्रश्च मे प्रजापतिश्च म इन्द्रश्च मे ॥ 6 ॥

4.7 ॥ सप्तम अनुवाक ॥

अगंशुश्च मे रश्मिश्च मेऽदाभ्यश्च मेऽधिपतिश्च म
उपागंशुश्च मेऽन्तर्यामिश्च म ऐन्द्रवायवश्च मे
मैत्रावरुणश्च म आश्विनश्च मे प्रतिप्रस्थानश्च मे
शुक्रश्च मे मन्थी च म आग्रयणश्च मे वैश्वदेवश्च मे
ध्रुवश्च मे वैश्वानरश्च म ऋतुग्रहाश्च
मेऽतिग्राह्याश्च म ऐन्द्राग्नश्च मे वैश्वदेवश्च मे
मरुत्वतीयाश्च मे माहेन्द्रश्च म आदित्यश्च मे
सावित्रश्च मे सारस्वतश्च मे पौष्णश्च मे
पात्नीवतश्च मे हारियोजनश्च मे ॥ 7 ॥

4.8 ॥ अष्टम अनुवाक ॥

इ॒ध्मश्च॑ मे ब॒र्हिश्च॑ मे वेदि॑श्च मे धिष्णि॑याश्च मे
स्रुच॑श्च मे चम॒साश्च॑ मे ग्रावा॑णश्च मे स्वर॑वश्च म
उपर॒वाश्च॑ मेऽधि॒षव॑णे च मे द्रोणकल॒शश्च॑ मे
वाय॒व्यानि॑ च मे पूत॒भृच्च॑ म आधव॒नीय॑श्च म
आग्नी॑ध्रं च मे हवि॒र्धानं॑ च मे गृहा॑श्च मे
सद॑श्च मे पुरो॒डाशा॑श्च मे पच॒ताश्च॑
मेऽव॒भृथ॑श्च मे स्वगाका॒रश्च॑ मे ॥ 8 ॥

4.9 ॥ नवम अनुवाक ॥

अ॒ग्निश्च॑ मे घ॒र्मश्च॑ मेऽर्क॑श्च मे सूर्य॑श्च मे
प्रा॒णश्च॑ मेऽश्व॑मेधश्च मे पृथि॒वी च॑ मेऽदि॑तिश्च मे
दि॒तिश्च॑ मे द्यौश्च॑ मे शक्क्व॑रीरङ्गुल॑यो दिश॑श्च मे
य॒ज्ञेन॑ कल्पन्ता॒मृक्च॑ मे सामं॑ च मे स्तोम॑श्च मे
यजु॑श्च मे दी॒क्षा च॑ मे तप॑श्च म ऋ॒तुश्च॑ मे
व्र॒तं च॑ मेऽहो॒रात्रयो॑र्वृ॒ष्ट्या बृ॑हद्रथन्त॒रे च॑ मे
य॒ज्ञेन॑ कल्पेताम् ॥ 9 ॥

4.10 ॥ दशम अनुवाक ॥

गर्भा॑श्च मे व॒त्साश्च॑ मे त्र्यवि॑श्च मे त्र्य॒वी च॑ मे
दि॒त्य॒वाट् च॑ मे दि॒त्यौही॑ च॑ मे प॒ञ्चा॒विश्च॑ मे
प॒ञ्चा॒वी च॑ मे त्रि॒व॒त्सश्च॑ मे त्रि॒व॒त्सा च॑ मे
तु॒र्य॒वाट् च॑ मे तु॒र्यौही॑ च॑ मे प॒ष्ठ॒वाट् च॑ मे

प॒ष्ठौही च॑ म॒ उ॒क्षा च॑ मे व॒शा च॑ म॒ ऋ॒षभ॑श्च॒ मे
वे॒ह॒च्च॑ मेऽन॒ड्वा॒ज्च॑ मे धे॒नुश्च॑ म॒
आयु॑र्य॒ज्ञेन॑ कल्पतां प्रा॒णो य॒ज्ञेन॑ कल्पतामपा॒नो
य॒ज्ञेन॑ कल्पतां व्या॒नो य॒ज्ञेन॑ कल्पतां
चक्षु॑र्य॒ज्ञेन॑ कल्पताग् श्रोत्रं॑ य॒ज्ञेन॑ कल्पतां
मनो॑ य॒ज्ञेन॑ कल्पतां वा॒ग्य॒ज्ञेन॑ कल्पतामा॒त्मा
य॒ज्ञेन॑ कल्पतां य॒ज्ञो य॒ज्ञेन॑ कल्पताम् ॥ 10 ॥

4.11 ॥ एकादश अनुवाक ॥

एकां च॑ मे ति॒स्रश्च॑ मे प॒ञ्च च॑ मे स॒प्त च॑ मे
न॒वं च॑ म॒ एका॑दश च॒ मे त्रयो॑दश च॒ मे
प॒ञ्चद॑श च॒ मे स॒प्तद॑श च॒ मे न॒वद॑श च॒ म॒
एक॑विं॒शति॑श्च॒ मे त्रयो॑विं॒शति॑श्च॒ मे
प॒ञ्चविं॑शतिश्च॒ मे स॒प्तविं॑शतिश्च॒ मे न॒वविं॑शतिश्च॒ म॒
एक॑त्रिं॒शच्च॑ मे त्रय॑स्त्रिं॒शच्च॑ मे च॒त॑स्रश्च॒
मेऽष्टौ च॑ मे द्वा॒द॑श च॒ मे षोड॑श च॒ मे
विं॒शति॑श्च॒ मे चतु॑र्विं॒शति॑श्च॒ मेऽष्टा॑विं॒शति॑श्च॒ मे
द्वा॒त्रिं॒शच्च॑ मे षट्त्रिं॒शच्च॑ मे च॒त्वारि॑गुं॒शच्च॑ मे
चतु॑श्च॒त्वारि॑गुं॒शच्च॑ मेऽष्टा॑च॒त्वारि॑गुं॒शच्च॑ मे वा॒जंश्च॑
प्रस॒वश्चा॑पि॒जश्च॑ क्रतु॑श्च॒ सु॒वंश्च॑ मूर्धा च॒
व्य॒श्रिय॑श्चा॒न्त्याय॑नश्चा॒न्त्यंश्च॑ भौ॒व॒नश्च॑
भु॒वं॒नश्चा॑धि॒पति॑श्च ॥ 11 ॥

ओं इ॒डां दे॒व॒ह॒र्म॒नु॒र्य॒ज्ञ॒नीर्बृ॒ह॒स्पति॑रु॒क्थाम॑दा॒नि
श॒गं॒सि॒ष॒द्वि॒श्वे॒दे॒वाः सू॒क्त॒वा॒चः पृथि॑वीमा॒त॒र्मा मां

हिं॒ग्सी॒र्मधुं॑ म॒निष्ये॑ मधुं॑ ज॒निष्ये॑ मधुं॑ वक्ष्यामि
मधुं॑ वदिष्यामि॒ मधु॑मतीं दे॒वेभ्यो॑ वाचमुद्यास॒ग्
शुश्रू॑षेण्यां॒ मनु॑ष्येभ्य॒स्तं मां दे॒वा अ॑वन्तु
शो॒भायै॑ पि॒तरोऽनु॑मदन्तु ॥

ओं शान्तिः॒ शान्तिः॒ शान्तिः॑ ॥

5 श्रीरुद्रनाम त्रिशती

नमो॑ हि॒र॒ण्य॒बा॒हवे॑ नमः॑ । से॒ना॒न्ये॑ नमः॑ ।
दि॒शां च॑ प॒तये॑ नमः॑ । नमो॑ वृ॒क्षे॒भ्यो॑ नमः॑ ।
हरि॑केशेभ्यो॑ नमः॑ । प॒शूनां॑ प॒तये॑ नमः॑ ।
नमः॑ स॒स्मि॒ज्जरा॑य॒ नमः॑ । त्वि॒षी॑म॒ते नमः॑ ।
प॒थी॒नां प॒तये॑ नमः॑ । नमो॑ ब॒भ्रु॒शाय॑ नमः॑ ।
वि॒व्या॒धिने॑ नमः॑ । अ॒न्ना॒नां प॒तये॑ नमः॑ ।
नमो॑ हरि॑केशाय॒ नमः॑ । उ॒प॒वी॒तिने॑ नमः॑ ।
पु॒ष्टा॒नां प॒तये॑ नमः॑ । नमो॑ भ॒वस्य॑ हे॒त्यै नमः॑ ।
जग॑तां प॒तये॑ नमः॑ । नमो॑ रु॒द्राय॑ नमः॑ ।
आ॒त॒ ता॒विने॑ नमः॑ । क्षे॒त्रा॒णां प॒तये॑ नमः॑ ।
नमः॑ सू॒ताय॑ नमः॑ । **अ॒ह॒न्त्या॑य॒ नमः॑ ।**
व॒ना॒नां प॒तये॑ नमः॑ । नमो॑ रोहि॑ताय॒ नमः॑ ।
स्थ॒प॒तये॑ नमः॑ । वृ॒क्षा॒णां प॒तये॑ नमः॑ ।
नमो॑ म॒न्त्रि॒णे नमः॑ । वा॒णि॒जाय॑ नमः॑ ।
क॒क्षा॒णां प॒तये॑ नमः॑ । नमो॑ भुव॒न्तये॑ नमः॑ ।
वा॒रि॒व॒स्कृ॒ताय॑ नमः॑ । ओष॑धी॒नां प॒तये॑ नमः॑ ।

नमः उच्चैर्घोषाय नमः । आक्रन्दयते नमः ।
पृत्तीनाम् पतये नमः । नमः कृत्स्नवीताय नमः ।
धावते नमः । सत्त्वंनां पतये नमः ॥

नमः सहमानाय नमः । निव्याधिने नमः ।
आव्याधि नीनां पतये नमः । नमः ककुभाय नमः ।
निषंगिणे नमः । स्तेनानां पतये नमः ।
नमो निषङ्गिणे नमः । इषुधिमते नमः ।
तस्कराणां पतये नमः । नमो वञ्चते नमः ।
परिवञ्चते नमः । स्तायूनां पतये नमः ।
नमो निचेरवे नमः । परिचराय नमः ।
अरण्यानां पतये नमः । नमः सृकाविभ्यो नमः ।
जिघांसद्भ्यो नमः । मुष्णतां पतये नमः ।
नमोऽसिमद्भ्यो नमः । नक्तञ् चरद्भ्यो नमः ।
प्रकृन्तानां पतये नमः । नमः उष्णीषिणे नमः ।
गिरिचराय नमः । कुलुञ्चानां पतये नमः ।

नमः इषुमद्भ्यो नमः । धन्वाविभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमः आतन्वानेभ्यो नमः । प्रतिदधानेभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमः आयच्छद्भ्यो नमः । विसृजद्भ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमोऽस्यद्भ्यो नमः । विध्यद्भ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमः आसीनेभ्यो नमः । शयानेभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमः स्वपद्भ्यो नमः । जाग्रद्भ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमः स्तिष्ठद्भ्यो नमः । धावद्भ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमः सभाभ्यो नमः । सभापतिभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमो अश्वेभ्यो नमः । अश्वपतिभ्यश्च नमः । वो नमः ।

नमं आव्युधिनींभ्यो नमः । विविध्यन्तीभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नम उगणाभ्यो नमः । तृहतीभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमो गृत्सेभ्यो नमः । गृत्सपतिभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमो व्रातेभ्यो नमः । व्रातपतिभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमो गुणेभ्यो नमः । गुणपतिभ्यश्च नमः । वो नमः ।

नमो विरूपेभ्यो नमः । विश्वरूपेभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमो महद्भ्यो नमः । क्षुल्लकेभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमो रथिभ्यो नमः । अरथेभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमो रथेभ्यो नमः । रथपतिभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमस्सेनाभ्यो नमः । सेनानिभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमः क्षत्तृभ्यो नमः । संग्रहीतृभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमस्तक्षभ्यो नमः । रथकारेभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमः कुलालेभ्यो नमः । कुमरिभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमः पुंजिष्टेभ्यो नमः । निषादेभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नम इषुकृद्भ्यो नमः । धन्वकृद्भ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमो मृगयुभ्यो नमः । श्वनिभ्यश्च नमः । वो नमः ।
नमः श्वभ्यो नमः । श्वपतिभ्यश्च नमः । वो नमः ।

नमो भुवाय च नमः । रुद्राय च नमः ।
नमश्शर्वाय च नमः । पशुपतये च नमः ।
नमो नीलग्रीवाय च नमः । शितिकण्ठाय च नमः ।
नमः कपर्दिने च नमः । **व्युप्त** केशाय च नमः ।
नमस्सहस्राक्षाय च नमः । शतधन्वने च नमः ।
नमो गिरिशाय च नमः । शिपिविष्टाय च नमः ।

नमो मीढुष्टमाय च नमः । इषुमते च नमः ।
नमो ह्रस्वाय च नमः । वामनाय च नमः ।
नमो बृहते च नमः । वर्षीयसे च नमः ।
नमो वृद्धाय च नमः । संवृध्वने च नमः ।
नमो, अग्रियाय च नमः । प्रथमाय च नमः ।
नम आशवे च नमः । **अजिराय** च नमः ।
नमः शीघ्रियाय च नमः । शीभ्याय च नमः ।
नम ऊर्म्याय च नमः । अवस्वन्याय च नमः ।
नमः स्त्रो तस्याय च नमः । द्वीप्याय च नमः ।

नमो ज्येष्ठाय च नमः । कनिष्ठाय च नमः ।
नमः पूर्वजाय च नमः । अपरजाय च नमः ।
नमो मध्यमाय च नमः । अपगल्भाय च नमः ।
नमो जघन्याय च नमः । बुध्नियाय च नमः ।
नमः सोभ्याय च नमः । प्रतिसूर्याय च नमः ।
नमो याम्याय च नमः । क्षेम्याय च नमः ।
नम उर्वर्याय च नमः । खल्याय च नमः ।
नमः श्लोक्याय च नमः । अवसान्याय च नमः ।
नमो वन्याय च नमः । कक्ष्याय च नमः ।
नमः श्रवाय च नमः । प्रतिश्रवाय च नमः ।
नम आशुषेणाय च नमः । आशुरंथाय च नमः ।
नमः शूराय च नमः । अव भिन्दते च नमः ।
नमो वर्मिणे च नमः । वरूथिने च नमः ।
नमो बिल्मिने च नमः । कवचिने च नमः ।
नमश्श्रुताय च नमः । श्रुतसेनाय च नमः ।

नमो॑ दु॒न्दु॒भ्या॑य च॒ नमः॑ । आ॒ह॒न॒न्या॑य च॒ नमः॑ ।
नमो॑ धृ॒ष्णवे॑ च॒ नमः॑ । प्र॒मृ॒शाय॑ च॒ नमः॑ ।
नमो॑ दू॒ताय॑ च॒ नमः॑ । प्र॒हि॒ताय॑ च॒ नमः॑ ।
नमो॑ नि॒ष॒ङ्गि॒णे॑ च॒ नमः॑ । इ॒षु॒धि॒मते॑ च॒ नमः॑ ।
नम॑स्ती॒क्ष्णेष॑वे च॒ नमः॑ । आ॒यु॒धिने॑ च॒ नमः॑ ।
नमः॑ स्वा॒ यु॒धाय॑ च॒ नमः॑ । सु॒ध॒न्व॒ने च॒ नमः॑ ।
नमः॑ स्रु॒त्या॑य च॒ नमः॑ । प॒थ्या॑य च॒ नमः॑ ।
नमः॑ का॒ट्या॑य च॒ नमः॑ । नी॒प्या॑य च॒ नमः॑ ।
नम॑स्सू॒द्या॑य च॒ नमः॑ । स॒र॒स्या॑य च॒ नमः॑ ।
नमो॑ ना॒द्याय॑ च॒ नमः॑ । वै॒श॒न्ता॑य च॒ नमः॑ ।
नमः॑ कू॒प्या॑य च॒ नमः॑ । अ॒व॒ट्या॑य च॒ नमः॑ ।
नमो॑ व॒र्ष्या॑य च॒ नमः॑ । अ॒व॒र्ष्या॑य च॒ नमः॑ ।
नमो॑ मे॒घ्या॑य च॒ नमः॑ । वि॒द्यु॒त्या॑य च॒ नमः॑ ।
नम॑ ई॒ध्रिया॑य च॒ नमः॑ । आ॒त॒प्या॑य च॒ नमः॑ ।
नमो॑ वा॒त्या॑य च॒ नमः॑ । रे॒ष्मि॑याय च॒ नमः॑ ।
नमो॑ वा॒स्त॒व्या॑य च॒ नमः॑ । वा॒स्तु॒पाय॑ च॒ नमः॑ ।

नम॑स्सो॒मा॑य च॒ नमः॑ । रु॒द्राय॑ च॒ नमः॑ ।
नम॑स्ता॒म्रा॑य च॒ नमः॑ । अ॒रु॒णाय॑ च॒ नमः॑ ।
नमः॑ श॒ङ्गा॑य च॒ नमः॑ । प॒शु॒प॒त॑ये च॒ नमः॑ ।
नम॑ उ॒ग्रा॑य च॒ नमः॑ । भी॒मा॑य च॒ नमः॑ ।
नमो॑, अ॒ग्रे॒व॒धा॑य च॒ नमः॑ । दू॒रे॒व॒धा॑य च॒ नमः॑ ।
नमो॑ ह॒न्त्रे॑ च॒ नमः॑ । ह॒नी॑यसे च॒ नमः॑ ।
नमो॑ वृ॒क्षे॒भ्यो॑ नमः॑ । ह॒रि॑केशे॒भ्यो॑ नमः॑ ।
नम॑स्ता॒रा॑य नमः॑ । नम॑श्शं॒भवे॑ च॒ नमः॑ ।
म॒यो॒भवे॑ च॒ नमः॑ । नम॑श्शं॒करा॑य च॒ नमः॑ ।

म॒य॒स्क॒राय॑ च॒ नमः॑ । नमः॑ शि॒वाय॑ च॒ नमः॑ ।
शि॒वत॑राय च॒ नमः॑ । नम॒स्ती॒र्थाय॑ च॒ नमः॑ ।
कू॒ल्याय॑ च॒ नमः॑ । नमः॑ पा॒र्याय॑ च॒ नमः॑ ।
अ॒वा॒र्याय॑ च॒ नमः॑ । नमः॑ प्र॒तर॑णाय च॒ नमः॑ ।
उ॒त्तर॑णाय च॒ नमः॑ । नम॑ आ॒ता॒र्याय॑ च॒ नमः॑ ।
आ॒ला॒द्याय॑ च॒ नमः॑ । नमः॑ श॒ष्प्याय॑ च॒ नमः॑ ।
फे॒न्याय॑ च॒ नमः॑ । नमः॑ सि॒क॒त्याय॑ च॒ नमः॑ ।
प्र॒वा॒ह्याय॑ च॒ नमः॑ ।

नमः॑ इ॒रि॒ण्याय॑ च॒ नमः॑ । प्र॒प॒थ्याय॑ च॒ नमः॑ ।
नमः॑ कि॒ञ्चि॒लाय॑ च॒ नमः॑ । क्षय॑णाय च॒ नमः॑ ।
नमः॑ क॒प॒र्दि॒ने च॒ नमः॑ । पु॒ल॒स्त॒र्ये च॒ नमः॑ ।
नमो॑ गो॒ष्ठ्याय॑ च॒ नमः॑ । गृ॒ह्याय॑ च॒ नमः॑ ।
नम॒स्त॒ल्प्याय॑ च॒ नमः॑ । गे॒ह्याय॑ च॒ नमः॑ ।
नमः॑ का॒ट्याय॑ च॒ नमः॑ । गृ॒ह्म॒रे॒ष्ठाय॑ च॒ नमः॑ ।
नमो॑ हृ॒द॒य्याय॑ च॒ नमः॑ । नि॒वे॒ष्प्याय॑ च॒ नमः॑ ।
नमः॑ पा॒ञ्च॒व्याय॑ च॒ नमः॑ । र॒ज॒स्याय॑ च॒ नमः॑ ।
नमः॑ शु॒ष्व्याय॑ च॒ नमः॑ । ह॒रि॒त्याय॑ च॒ नमः॑ ।
नमो॑ लो॒प्याय॑ च॒ नमः॑ । उ॒ल्प्याय॑ च॒ नमः॑ ।
नम॑ ऊ॒र्व्याय॑ च॒ नमः॑ । सू॒र्म्याय॑ च॒ नमः॑ ।
नमः॑ प॒र्ण्याय॑ च॒ नमः॑ । प॒र्ण॒श॒द्याय॑ च॒ नमः॑ ।
नमो॑प॒गु॒रमा॑णाय च॒ नमः॑ । **अ॒भि॒घ्न॒ते** च॒ नमः॑ ।
नम॑ आ॒क्खि॒द॒ते च॒ नमः॑ । प्र॒क्खि॒द॒ते च॒ नमः॑ । नमो॑ वो॒ नमः॑ ।
कि॒रि॒केभ्यो॑ नमः॑ । दे॒वा॒नाञ्च॑ हृ॒द॒येभ्यो॑ नमः॑ ।
नमो॑ वि॒क्षी॒ण॒केभ्यो॑ नमः॑ । नमो॑ वि॒चि॒न्व॒त्केभ्यो॑ नमः॑ ।
नम॑ आ॒नि॒र्ह॒तेभ्यो॑ नमः॑ । नम॑ आ॒मी व॒त्केभ्यो॑ नमः॑ ।

॥ ॐ नमो भगवते रुद्राय ॥

6 Shivopasana Mantram

निधनपतये नमः । निधनपतान्तिकायु नमः ।
ऊर्ध्वायु नमः । ऊर्ध्वलिङ्गायु नमः ।
हिरण्यायु नमः । हिरण्यलिङ्गायु नमः ।
सुवर्णायु नमः । सुवर्णलिङ्गायु नमः ।
दिव्यायु नमः । दिव्यलिङ्गायु नमः ।
भवायु नमः । भवलिङ्गायु नमः ।
शर्वायु नमः । शर्वलिङ्गायु नमः ।
शिवायु नमः । शिवलिङ्गायु नमः ।
ज्वलायु नमः । ज्वललिङ्गायु नमः ।
आत्मायु नमः । आत्मलिङ्गायु नमः ।
परमायु नमः । परमलिङ्गायु नमः ।
एतत् सोमस्यं सूर्यस्य सर्वं
लिङ्गं स्थानं पृथिवी पाणि मन्त्रं पवित्रम् ॥ १ ॥

सद्योजातं प्रपद्यामि
सद्योजाताय वै नमो नमः ।
भवे भवे नातिभवे भवस्व माम् ।
भवोद्भवायु नमः ॥ १ ॥

वामदेवाय नमो ज्येष्ठाय नमः
श्रेष्ठाय नमो रुद्राय नमः

कालाय नमः कलं विकरणाय नमो
बलं विकरणाय नमो
बलाय नमो बलप्रमथनाय नमः
सर्वं भूत दमनाय नमो मनोन्मनाय नमः ॥ १ ॥

अघोरेभ्योऽथ घोरेभ्यो घोरघोरंतरेभ्यः ।
सर्वेतः सर्वं शर्वेभ्यो नमस्ते अस्तु रुद्र रूपेभ्यः ॥ १ ॥

तत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि ।
तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् ॥ १ ॥

ईशानः सर्वं विद्याना मीश्वरः सर्वभूतानां
ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोऽधिपति
ब्रह्मां शिवो मे अस्तु सदाशिवोम् ॥ १ ॥

नमो हिरण्यबाहवे हिरण्यवर्णाय
हिरण्यरूपाय हिरण्यपतये ।
अम्बिकापतये उमापतये पशुपतये नमो नमः ॥ १ ॥

ऋतं सत्यं परं ब्रह्म पुरुषं कृष्णं पिङ्गलम् ।
ऊर्ध्वं रेतं विरूपाक्षं विश्वरूपाय वै नमो नमः ॥ १ ॥

सर्वो वै रुद्रस्तस्मै रुद्राय नमो अस्तु ।
पुरुषो वै रुद्रः सन्महो नमो नमः ।
विश्वं भूतं भुवनं चित्रं बहुधा जातं जायमानं च यत् ।
सर्वो ह्येष रुद्रस्तस्मै रुद्राय नमो अस्तु ॥ १ ॥

कद्रुद्राय॒ प्रचै॑तसे मी॒ढुष्ट॑माय॒ तव्यं॑से ।
वो॒चेम॒ शन्त॑मꣳ ह॒दे ।
सर्वो॒ह्योष॑ रु॒द्रस्तस्मै॑ रु॒द्राय॒ नमो॑ अस्तु ॥ १ ॥

7 Kramam

7.1 Ganapthi Dhyanam

ओं गु॒णानां॑ त्वा	त्वा गु॒णप॑तिं
गु॒णप॑तिꣳ हवामहे	गु॒णप॑ति॒ मिति॑ गु॒ण - प॑तिं >
ह॒वाम॑हे क॒विं	क॒विं क॑वी॒नां
क॒वी॒ना मु॑प॒मश्रं॑ वस्तमं	उ॒प॒मश्रं॑ वस्त म॒मित् यु॑प॒मश्र॑वः - त॒मं >
ज्येष्ठ॑राजं ब्रह्म॑णां	ज्येष्ठ॑राज॒मिति॑ ज्येष्ठ - राजं॑ >
ब्रह्म॑णां ब्रह्म॑णः	ब्रह्म॑ण॒स्पते॑ >
प॒त आ	आ नः॑
न॒श्शृ॑ण्वन्	शृ॑ण्वन्भू॒तिभिः॑
ऊ॒ति भि॑स्सीद	ऊ॒ति भि॑रित्यू॒ति - भिः॑
सी॒द् सा॑द॒नं	सा॑द॒न॒ मिति॑ सा॑द॒नं

7.2 Anuvaka 1

ओं नमो भगवते रुद्राय

ओं ॥ नम॑स्ते	ते रु॒द्र
रु॒द्र म॒न्यवे॑ >	म॒न्यवं॑ उ॒तो
उ॒तो ते॑ >	उ॒तो, इत्यु॑तो

तु इषवे	इषवे नमः
नम इति नमः	नमस्ते
ते अस्तु	अस्तु धन्वने
धन्वने बाहुभ्यां >	बाहुभ्यामुत
बाहुभ्यामिति बाहु - भ्यां >	उत ते >
ते नमः	नम इति नमः
या ते >	तु इषुः
इषुश्शिवतमा	शिवतमा शिवं
शिवतमेति शिव - तमा >	शिवं बभूव
बभूव ते	ते धनुः
धनुरिति धनुः	शिवा शरव्यां >
शरव्यां या	या तव
तव तयां >	तयां नः
नो रुद्र	रुद्र मृडय
मृडयेति मृडय	या ते >
ते रुद्र	रुद्र शिवा
शिवा तनूः	तनूरघोरा
अघोराऽ पाप काशिनी	अपाप काशिनीत्य पाप - काशिनी>
तयां नः	नस्तनुवां >
तनुवा शन्तमया	शन्तमया गिरिशन्त
शन्तमयेति शं - तमया >	गिरिशन्ताभि
गिरिशन्तेति गिरि-शन्त	अभिचाकशीहि
चाकशीहीति चाकशीहि	यामिषुं >
इषुं गिरिशन्त	गिरिशन्त हस्ते >
गिरिशन्तेति गिरि - शन्त	हस्ते बिभर्षि

बिभृर्ष्यस्तवे	अस्तव इत्यस्तवे
शिवां गिरित्र	गिरित्र तां
गिरित्रेति गिरि - त्र	तां कुरु
कुरु मा	मा हिंसीः
हिंसीः पुरुषं	पुरुषं जगत्
जगदिति जगत्	शिवेन वचंसा
वचंसा त्वा	त्वा गिरिंश
गिरिशाच्छं	अच्छांवदामसि
वदामसीति वदामसि	यथां नः
नः सर्वं >	सर्वमित्
इज्जगत्	जगदयुक्ष्मं
अयुक्ष्मं सुमनाः >	सुमना असत्
सुमना इति सु - मनाः >	असदित्यसत्
अद्भ्यंवोचत्	अवोच दधि वक्ता
अधि वक्ता प्रथमः	अधि वक्तेत्यंधि - वक्ता
प्रथमो दैव्यः	दैव्यो भिषक्
भिषगिति भिषक्	अहींश्च
च सर्वान्	सर्वान् जुंभयन्
जुंभयन् सर्वः >	सर्वश्च
च यातुधान्यः	यातुधान्यं इति यातु - धान्यः
असौ यः	यस्ताम्रः
ताम्रो अरुणः	अरुण उत
उत बभ्रुः	बभ्रुः सुमङ्गलः
सुमङ्गल इति सु-मङ्गलः	ये च
चेमां	इमां रुद्राः

रुद्रा अ॒भितः!	अ॒भितो॑ दि॒क्षु
दि॒क्षु श्रि॒ताः	श्रि॒ताः स॑हस्र॒शः
स॒हस्र॒शोऽव॑	स॒हस्र॒श इति॑ सहस्र - शः
अवै॑षां	ए॒षाऽ॒ हेडः
हेड॑ ईमहे	ईम॒ह इती॑महे
अ॒सौ यः	यो॑ऽव॒सर्प॑ति
अ॒व॒सर्प॑ति नील॑ग्रीवः	अ॒व॒सर्प॑तीत्य॑व - सर्प॑ति
नील॑ग्रीवो॒ विलो॑हितः	नील॑ग्रीव॒ इति॑ नील॑ - ग्रीवः॒
विलो॑हित॒ इति॑ वि - लो॒हितः॒	उ॒तैन॑" >
ए॒नं गो॑पाः	गो॑पा अ॒दृश॑न्
गो॑पा इति॑ गो-पाः	अ॒दृश॑न् अ॒दृश॑न्
अ॒दृश॑न्नुद॒हार्यः॑	उ॒द॒हार्य॑ इत्यु॒द-हार्यः॑
उ॒तैन॑" >	ए॒नं वि॒श्वा" >
वि॒श्वा भू॒तानि॑	भू॒तानि॑ सः
स दृ॒ष्टः	दृ॒ष्टो मृ॒डया॑ति
मृ॒डया॑ति नः॒	न॒ इति॑ नः
नमो॑ अस्तु	अस्तु॑ नील॑ग्रीवाय
नील॑ग्रीवाय सहस्रा॒क्षाय॑	नील॑ग्रीवा॒येति॑ नील॑ - ग्रीवा॒य
स॒हस्रा॒क्षाय॑ मी॒दुषे॑" >	स॒हस्रा॒क्षाय॑ति॑ सहस्र - अ॒क्षाय॑
मी॒दुष॑ इति॑ मी॒दुषे॑" >	अथो॑ ये
अथो॑ इत्यथो॑" >	ये अ॑स्य
अ॒स्य स॒त्वा॑नः	स॒त्वा॑नो॒ऽहं
अ॒हन्ते॑भ्यः!	तेभ्यो॑ऽकरं
अ॒क॒र॒न्नमः॑	नम॒ इति॑ नमः॑
प्रमु॑ञ्च	मु॒ञ्च ध॒न्व॑नः

धन्व॑न॒स्त्वं	त्वमु॒भयोः॑ >
उ॒भयो॑रा॒र्त्नियोः॑	आ॒र्त्नियो॑र्ज्या
ज्या॑मि॒ति॒ज्यां	याश्च॑
च॒ ते >	ते॒ हस्ते॑ >
हस्त॑ इ॒षवः॑	इ॒षवः॑ परा॑ >
परा॑ ताः	ता भ॑गवः
भ॒ग॒वो व॒प्	भ॒ग॒व॒ इति॑ भग - वः॑
व॒पेति॑ वप	अ॒व॒तत्य॑ धनुः॑
अ॒व॒तत्ये॑त्य॒व - तत्य॑	धनु॑स्त्वं
त्व॑ सह॑स्राक्ष	सह॑स्राक्ष श॒तैषु॑धे
सह॑स्राक्षेति॒ सह॑स्र - अ॒क्ष	श॒तैषु॑ध॒ इति॑ शतं - इ॒षुधे॑ >
नि॒शीर्य॑ श॒ल्यानां॑ >	नि॒शीर्येति॑ नि - शीर्य॑
श॒ल्यानां॑ मु॒खां >	मु॒खां शि॒वः
शि॒वो नः॑	नः॒ सुम॑नाः >
सुम॑नां भव	सुम॑ना॒ इति॑ सु - म॒नाः >
भ॒वेति॑ भव	विज्यं॑ धनुः॑
विज्य॑मि॒ति॒ वि - ज्यं >	धनुः॑ क॒पर्दि॑नः
क॒पर्दि॑नो॒ विश॑ल्यः	विश॑ल्यो॒ बाण॑वान्
विश॑ल्य॒ इति॑ वि - श॒ल्यः॑	बाण॑वा॑ उ॒त
बाण॑वा॒निति॑ बाणं - वा॒न्	उ॒तेत्यु॑त
अने॑शन्नस्य	अ॒स्ये॒षवः॑
इ॒षवः॑ आ॒भुः	आ॒भुर॑स्य
अ॒स्य नि॒षङ्ग॑थिः	नि॒षङ्ग॑थि॒रिति॑ नि॒षङ्ग॑थिः
या ते॑ >	ते॒ हेतिः॑
हेति॑र्मी॒दुष्ट॑म	मी॒दुष्ट॑म॒ हस्ते॑ >

मी॒ढुष्ट॒मेति॑ मी॒ढुः - त॒म्	हस्ते॑ ब॒भूव॑
ब॒भूव॑ ते	ते॒ धनुः॑
ध॒नुरि॑ति॒ धनुः॑	तया॑ऽस्मान्
अ॒स्मान्, वि॒श्वतः॑	वि॒श्वत॑स्त्वं
त्वम॑य॒क्षमया॑ >	अ॒य॒क्षमया॑ परि॑
परि॑ब्भुज	भु॒जेति॑ भुज
नम॑स्ते	ते॒ अ॒स्तु
अ॒स्त्वायु॑धाय	आयु॑धा॒याना॑तताय
अना॑तताय धृ॒ष्णवे॑ >	अना॑तता॒येत्यना॑ - त॒ताय॑
धृ॒ष्णव॒ इति॑ धृ॒ष्णवे॑ >	उ॒भाभ्या॑मु॒त
उ॒त ते॑ >	ते॒ नमः॑
नमो॑ बा॒हुभ्या॑ >	बा॒हुभ्या॑न्त॒व
बा॒हुभ्या॑मि॒ति बा॒हु - भ्या॑ >	तव॒ धन्व॑ने
धन्व॑न॒ इति॑ धन्व॑ने	परि॑ ते
ते॒ धन्व॑नः	धन्व॑नो हे॒तिः
हे॒तिर॒स्मान्	अ॒स्मान् वृ॑णक्त्तु
वृ॒णक्त्तु॑ वि॒श्वतः॑	वि॒श्वत॑ इति॑ वि॒श्वतः॑
अथो॑ यः	अथो॑ इत्यथो॑ >
य इ॑षुधिः	इ॒षुधि॑स्त॒व
इ॒षुधिरि॑ती॒षु - धिः॑	तवा॑रे
आ॑रे अ॒स्मत्	अ॒स्मन्नि
नि॒र्धेहि॑	धे॒हि तं
तमि॑ति॒ तं	

7.3 Anuvaka 2

ओं नमो भगवते रुद्राय

नमो हिरण्यबाहवे	हिरण्यबाहवे सेनान्ये" >
हिरण्यबाहव इति हिरण्य - बाहवे >	सेनान्ये दिशां
सेनान्य इति सेना - न्ये" >	दिशाञ्च
च पतये	पतये नमः
नमो नमः	नमो वृक्षेभ्यः
वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यः	हरिकेशेभ्यः पशूनां
हरिकेशेभ्य इति हरि - केशेभ्यः	पशूनां पतये
पतये नमः	नमो नमः
नमः सृष्टिञ्जराय	सृष्टिञ्जराय त्विषीमते
त्विषीमते पथीनां	त्विषीमत इति त्विषि - मते >
पथीनां पतये	पतये नमः
नमो नमः	नमो बभ्रुशायं
बभ्रुशायं विव्याधिने" >	विव्याधिनेऽन्नानां
विव्याधिन् इति वि - व्याधिने" >	अन्नानां पतये
पतये नमः	नमो नमः
नमो हरिकेशाय	हरिकेशायोपवीतिने" >
हरिकेशायेति हरि - केशाय	उपवीतिने पुष्टानां" >
उपवीतिन् इत्युप - वीतिने" >	पुष्टानां पतये
पतये नमः	नमो नमः
नमो भवस्यं	भवस्यं हेत्यै
हेत्यै जगतां	जगतां पतये
पतये नमः	नमो नमः
नमो रुद्राय	रुद्रायांतताविने" >

आ॒त॒ता॒विने॒ क्षेत्रा॑णां	आ॒त॒ता॒वि॒न॒ इत्या॑ - त॒ता॒विने॑ >
क्षेत्रा॑णां पत॑ये	पत॑ये नमः
नमो॑ नमः	नमः॑ सू॒ताय॑
सू॒तायाह॑न्त्याय	अह॑न्त्याय॒ वना॑नां
वना॑नां पत॑ये	पत॑ये नमः
नमो॑ नमः	नमो॑ रोहि॑ताय
रोहि॑ताय स्थ॒पत॑ये	स्थ॒पत॑ये वृ॒क्षाणां॑ >
वृ॒क्षाणां॑ पत॑ये	पत॑ये नमः
नमो॑ नमः	नमो॑ म॒न्त्रिणे॑ >
म॒न्त्रिणे॑ वाणि॒जाय॑	वा॒णि॒जाय॑ कक्षा॑णां
कक्षा॑णां पत॑ये	पत॑ये नमः
नमो॑ नमः	नमो॑ भुव॒न्तये॑ >
भुव॒न्तये॑ वा॒रि॒व॒स्कृ॒ताय॑	वा॒रि॒व॒स्कृ॒तायौष॑धीनां
वा॒रि॒व॒स्कृ॒तायेति॑ वा॒रि॒वः - कृ॒ताय॑	ओष॑धीनां पत॑ये
पत॑ये नमः	नमो॑ नमः
नमं॑ उ॒च्चैर्घो॑षाय	उ॒च्चैर्घो॑षायाक्र॒न्दय॑ते
उ॒च्चैर्घो॑षायेत्यु॒च्चैः - घो॑षाय॒	आक्र॒न्दय॑ते प॒त्तीनां॑
आक्र॒न्दय॑त॒ इत्या॑ - क्र॒न्दय॑ते	प॒त्तीनां॑ पत॑ये
पत॑ये नमः	नमो॑ नमः
नमः॑ कृ॒थ्स॒न॒वी॒ताय॑	कृ॒थ्स॒न॒वी॒ताय॑ धाव॑ते
कृ॒थ्स॒न॒वी॒तायेति॑ कृ॒थ्स॒न॒ - वी॒ताय॑	धाव॑ते स॒त्त्वंनां॑
स॒त्त्वंनां॑ पत॑ये	पत॑ये नमः
नम॑ इति॒ नमः॑	

7.4 Anuvaka 3

नमः सहमानाय	सहमानाय निव्या धिने" >
निव्याधिनं आव्याधिनीनां	निव्याधिन् इति नि - व्याधिने" >
आव्याधिनीनां पतये	आव्याधिनीनामित्यां - व्याधिनीनां
पतये नमः	नमो नमः
नमः ककुभाय	ककुभाय निषङ्गिणे" >
निषङ्गिणे" स्तेनानां" >	निषङ्गिण् इति नि - सङ्गिने" >
स्तेनानां पतये	पतये नमः
नमो नमः	नमो निषङ्गिणे" >
निषङ्गिणं इषुधिमते" >	निषङ्गिण् इति नि - सङ्गिने" >
इषुधिमते तस्कंराणां	इषुधिमत् इतीषुधि - मते" >
तस्कंराणां पतये	पतये नमः
नमो नमः	नमो वज्चंते
वज्चंते परिवज्चंते	परिवज्चंते स्तायूनां
परिवज्चंत इति परि - वज्चंते	स्तायूनां पतये
पतये नमः	नमो नमः
नमो निचेरवे" >	निचेरवे" परिचरायं
निचेरव इति नि - चेरवे" >	परिचरायारण्यानां
परिचरायेति परि - चरायं	अरण्यानां पतये
पतये नमः	नमो नमः
नमः सूकाविभ्यः	सूकाविभ्यो जिघांसद्भ्यः
सूकाविभ्य इति सूकावि - भ्यः	जिघांसद्भ्यो मुष्णतां
जिघांसद्भ्य इति जिघांसत्-भ्यः	मुष्णतां पतये
पतये नमः	नमो नमः
नमोऽसिमद्भ्यः	असिमद्भ्यो नक्तं" >
असिमद्भ्य इत्यसिमत् - भ्यः	नक्तञ्चरद्भ्यः

चर॑द्भ्यः प्र॒कृ॒न्तानां॑ >	चर॑द्भ्य॒ इति॑ चर॑त् - भ्यः॒
प्र॒कृ॒न्तानां॑ पत॑ये	प्र॒कृ॒न्ताना॑मिति॑ प्र - कृ॒न्तानां॑ >
पत॑ये नमः॑	नमो॑ नमः॑
नम॑ उ॒ष्णी॒षिणे॑ >	उ॒ष्णी॒षिणे॑ गिरि॒च॒राय॑
गिरि॒च॒राय॑ कुलु॒ज्चानां॑ >	गिरि॒च॒रायेति॑ गिरि - च॒राय॑
कुलु॒ज्चानां॑ पत॑ये	पत॑ये नमः॑
नमो॑ नमः॑	नम॒ इषु॑मद्भ्यः
इषु॑मद्भ्यो ध॒न्वा॒विभ्यः॑	इषु॑मद्भ्य॒ इती॑षुमत् - भ्यः॒
ध॒न्वा॒विभ्य॑श्च	ध॒न्वा॒विभ्य॒ इति॑ ध॒न्वा॒वि - भ्यः॒
च॒ वः॒	वो॒ नमः॑
नमो॑ नमः॑	नम॑ आ॒त॒न्वा॒नेभ्यः॑
आ॒त॒न्वा॒नेभ्यः॑ प्र॒ति॒द॒धा॒नेभ्यः॑	आ॒त॒न्वा॒नेभ्य॒ इत्या॑ - त॒न्वा॒नेभ्यः॑
प्र॒ति॒द॒धा॒नेभ्य॑श्च	प्र॒ति॒द॒धा॒नेभ्य॒ इति॑ प्र॒ति - द॒धा॒नेभ्यः॑
च॒ वः॒	वो॒ नमः॑
नमो॑ नमः॑	नम॑ आ॒य॒च्छ॑द्भ्यः
आ॒य॒च्छ॑द्भ्यो वि॒सृ॒ज॑द्भ्यः॑	इत्या॒य॒च्छ॑त् - भ्यः॒
वि॒सृ॒ज॑द्भ्य॑श्च	वि॒सृ॒ज॑द्भ्य॒ इति॑ वि॒सृ॒ज॑त् - भ्यः॒
च॒ वः॒	वो॒ नमः॑
नमो॑ नमः॑	नमो॑ऽस्य॑द्भ्यः
अस्य॑द्भ्यो वि॒द्व्यं॑द्भ्यः॑	अस्य॑द्भ्य॒ इत्य॑स्यत् - भ्यः॒
वि॒द्व्यं॑द्भ्य॑श्च	वि॒द्व्यं॑द्भ्य॒ इति॑ वि॒द्व्यं॑त् - भ्यः॒
च॒ वः॒	वो॒ नमः॑
नमो॑ नमः॑	नम॒ आसी॑नेभ्यः
आसी॑नेभ्यः॒ शया॑नेभ्यः॑	शया॑नेभ्यश्च
च॒ वः॒	वो॒ नमः॑

नमो नमः	नमः स्वपद्भ्यः
स्वपद्भ्यो जाग्रद्भ्यः	स्वपद्भ्य इति स्वपत् - भ्यः
जाग्रद्भ्यश्च	जाग्रद्भ्य इति जाग्रत् - भ्यः
च वः	वो नमः
नमो नमः	नमस्तिष्ठद्भ्यः
तिष्ठद्भ्यो धावद्भ्यः	तिष्ठद्भ्य इति तिष्ठत् - भ्यः
धावद्भ्यश्च	धावद्भ्य इति धावत् - भ्यः
च वः	वो नमः
नमो नमः	नमः सुभाभ्यः
सुभाभ्यः सुभापंतिभ्यः	सुभापंतिभ्यश्च
सुभापंतिभ्य इति सुभापंति - भ्यः	च वः
वो नमः	नमो नमः
नमो अश्वेभ्यः	अश्वेभ्योऽश्वपतिभ्यः
अश्वपतिभ्यश्च	अश्वपतिभ्य इत्यश्वपति - भ्यः
च वः	वो नमः
नम इति नमः	